

[Svend Andersen]

Landsformand Peter Duetoft godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 8. februar 1982.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 111 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for skatter og afgifter:

Forespørgsel [om bilbeskatningen] af Gammelgaard (KF), Christophersen (V), Arne Melchior (CD) og Chr. Christensen (KrF) m. fl.

(Forespørgsel nr. F 6. Anmeldt 2/2 82).

Anden næstformand (Ebba Strange):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Valg af folketingets ombudsmand.

(Beslutningsforslag nr. B 16. Fremsat 28/1 82 i betænkning fra retsudvalget).

Anden næstformand (Ebba Strange):

Dette valg foregår uden forhandling. Retsudvalget indstiller, at Niels Eilschou Holm genvælges til folketingets ombudsmand. Der er ikke bragt andre i forslag.

Afstemning

Retsudvalgets indstilling om at genvælge Niels Eilschou Holm til folketingets ombudsmand

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslag nr. L 8. Fremsat 13/1 82. Første behandling 20/1 82. Betænkning 29/1 82. Anden behandling 2/2 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 118 stemmer.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel til industriministeren:

Forespørgsel af Askjær Jørgensen (FP):

»Hvad kan ministeren oplyse om erhvervslivets vilkår og betingelser i de nærmeste år, herunder om, hvilke betingelser erhvervslivet vil have for at beskæftige den disponible arbejdskraft i Danmark?«

(Forespørgsel nr. F 3. Anmeldt 13/1 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/1 82).

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg skal allerede nu gøre tinget opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted på tirsdag.

Begrundelse

Askjær Jørgensen (FP):

I Danmark mangler vi job til 300.000 af vore medborgere. Herudover er mindst 200.000 fejlbeskæftiget i helt unødige offentlige job, job, som reelt kun er ren og skær beskæftigelsesterapi.

I fremskridtspartiet er vi af den opfattelse, at der må skaffes job til mindst 500.000 borgere, og de mange job må skaffes i det private erhvervsliv, i industri, håndværk, handel, landbrug og serviceerhverv.

Hvis opgaven lykkes, vil det medføre, at det offentlige sparer understøttelsen til de 300.000 medborgere; man sparer løn og an-

[Askjær Jørgensen]

dre omkostninger i forbindelse med de 200.000 fejlbeskæftigede, og man sparer de mange sociale udgifter som følge af, at alt for mange går ledige.

De direkte og indirekte omkostninger ved, at der mangler reelle job til mindst 500.000 medborgere, er mindst 50 mia kr. årligt. Fremskridtspartiet ser følgende hovedopgaver for folketinget at løse.

Giv det danske erhvervsliv mulighed for at oprette en halv million nye job, giv danskerne tilfredsstillelse ved at have meningsfulde job og spar herved årligt 50 mia kr. på det offentliges budget!

De nye job vil selvsagt give øget produktion, og de betingelser, der skal gives erhvervslivet, skal naturligvis indeholde, at det skal være profitgivende at ansætte de 500.000 nye. Det vil igen betyde, at der fremkommer en vareproduktion, som er konkurrencedygtig. Samtidig med, at man løser arbejdsløshedsproblemet, løser man altså de indenlandske statsfinansieringer med 50 mia kr. årligt, og man løser samtidig problemet med gældsætningen over for udlandet.

Det er denne gigantiske opgave, vi ønsker at drøfte med industriministeren i dag. Det er spørgsmålet om, hvorledes man kan give det danske erhvervsliv mulighed for at oprette 500.000 nye arbejdspladser.

Vi forventer, at nogle vil sige, at opgaven er umulig. I fremskridtspartiet har vi ikke til sinds blot at sige, at opgaven er uløselig. Vi ønsker fortsat med fuld styrke at argumentere for opgavens løsning. Man kan derfor møde os negativt i dag, men man må da vide, at man dermed hører med til dem, som ikke vil forsøge at give alle danske et meningsfuldt job. Foreløbig tror vi dog på, at alle partier vil deltage positivt i denne debat, og først og fremmest venter vi et positivt svar fra industriministeren, fra erhvervslivets minister.

Besvarelse

Industriministeren (Erling Jensen):

Lad mig allerførst takke for den anledning, den stillede forespørgsel giver folketinget til at drøfte erhvervslivets problemer. Jeg tror, det er værdifuldt, at vi med rimeligt korte mellemrum dokumenterer vor interesse for erhvervslivet og vor vilje til at medvirke til en løsning af erhvervslivets problemer.

Grundlaget for regeringens erhvervs- og beskæftigelsespolitik i de kommende år kom til udtryk i statsministerens redegørelse her i folketinget den 12. januar og i det handlingsprogram, regeringen lagde frem forud for valgets udskrivning. Det er heri, man må søge nogle væsentlige elementer af betydning for de vilkår og betingelser, som erhvervslivet vil møde i de nærmeste år, og som forespørgeren ønsker nærmere belyst.

Den industripolitiske redegørelse, jeg afgav her i folketinget i maj forrige år, indgår i regeringens handlingsprogram som en del af dette. Desværre blev det ikke muligt at drøfte denne redegørelse her i tinget. Forespørgslen kan imidlertid give anledning til kort at vende tilbage til nogle af de problemstillinger, den industripolitiske redegørelse beskæftigede sig med. Disse problemstillinger er stort set stadig aktuelle; det gælder ikke mindst udviklingen på beskæftigelsesområdet.

Den politik, der her kommer til udtryk, indebærer en kraftig indsats for bedre vilkår for erhvervslivet. Nøgleordet er: en styrkelse af erhvervslivets konkurrenceevne. Der har allerede vist sig gode resultater i form af en forbedring af konkurrenceevnen. Danmark er således i en række internationale sammenligninger blevet fremhævet som det land, der i de seneste år har opnået den største forbedring af konkurrenceevnen. Medvirkende hertil har naturligvis været de ændrede kursrelationer. I denne forbindelse skal jeg især pege på de to devalueringer, der blev gennemført i efteråret 1979, samt de ændrede kursrelationer som følge af stigningen i dollarkursen i perioden fra oktober 1980 til august 1981. Afgørende er imidlertid, at der har været ført en økonomisk politik, der sammen med den afdæmpede lønudvikling i 1980 og 1981 har gjort det muligt at fastholde de herved indvundne forbedringer af konkurrenceevnen.

Forbedringen af konkurrenceevnen har givet sig udtryk i øgede markedsandele for dansk eksport siden 1978 og en stigning på 24 pct. i industrieksporten fra 1979 til 1980. Mængdemæssigt udgjorde stigningen 7 pct. I 1981 er det lykkedes at opretholde det høje niveau, som eksporten nåede op på i 1980. Forbedringer af konkurrenceevnen har trods stigende energipriser og øgede nettorentudgifter medført en forbedring af betalingsbalancen, således at underskuddet på de løbende poster foreløbig skønnes til ca. 11,5 mia

[Industriministeren]

kr. i 1981 mod 12,5 mia kr. i 1980 og 15,3 mia kr. i 1979. En fastholdelse og en videreudvikling af den konkurrenceevneforbedring, der er opnået, er derfor et centralt element i regeringens politik.

Ligesom i den vestlige verden i øvrigt har udviklingen også i Danmark i de senere år resulteret i en øget beskæftigelse i servicesektoren, herunder ikke mindst i den offentlige sektor, og i en mindre beskæftigelse i de vareproducerende erhverv. I perioden 1972-79 er beskæftigelsen i servicesektoren således steget med omkring 150.000 personer. Bagved ligger såvel ændringer i forbrugsmønstret som produktivitetstigninger, der hidtil har været kraftigst i de vareproducerende erhverv, men som dog nok i de nærmest kommende år i kraft af bl. a. mikroelektronikken også vil slå stærkt igennem i service-sektoren, herunder på hele kontorområdet.

Denne udviklings konsekvenser er forstærket af den internationale krise, der satte ind i begyndelsen af 1970'erne. Resultatet er blevet en relativt faldende beskæftigelse i den private sektor; således var ca. 80 pct. af de beskæftigede i 1972 ansat i den private sektor, mens tallet i 1979 var faldet til lidt under 75 pct.

Væksten i beskæftigelsen i den offentlige sektor, der i perioden 1972-79 udgjorde ca. 150.000 personer beregnet på fuldtidsbasis, har ikke formået at opveje det absolutte fald i beskæftigelsen i visse dele af erhvervslivet, idet der samtidig er sket en kraftig vækst i arbejdsstyrken. Resultatet er, som vi alle ved, desværre blevet en betydelig stigning i arbejdsløsheden, som ikke mindst har ramt de unge og kvinderne.

Regeringens handlingsprogram forudsætter gennem den konkurrenceevneforbedrende politik en gradvis øgning af produktionssektoren med strukturomlægninger over imod de eksporterende og de importkonkurrerende erhverv. Dette vil give mulighed for en øget beskæftigelse i produktionssektoren. Men lige så betydningsfuldt er det, at en gradvis forbedring af betalingsbalancen, som en styrkelse af konkurrenceerhvervene giver mulighed for, vil tillade en kraftigere økonomisk aktivitet, uden at dette får de hidtidige ubehagelige følger for betalingsbalancen. Hermed skabes råderum for en øget beskæftigelse i samfundet som helhed. Hvis konkurrence-sektoren er for lille, og hvis den ikke er

konkurrencedygtig, vil dette ikke være muligt.

Et væsentligt led i bestræbelserne på at styrke erhvervssektoren er finansieringsreformen, som vil skaffe boligbyggeriet og landbruget indeklsån til en aktuel lav rente.

Regeringen ser med tilfredshed, at spørgsmålet om overførsel af kapital til erhvervslivet fra pensionskasser og forsikringsselskaber i samarbejde med pengeinstitutterne er forhandlet mellem organisationerne med henblik på at finde egnede former, hvorunder sådan kapital i videre omfang kan overføres til erhvervslivet. Regeringen betragter resultatet af disse forhandlinger som et nyttigt supplement til finansieringsreformen for byggeri og landbrug.

Væsentlige bestanddele i en politik, der skal skabe nye arbejdspladser, er en række skattemæssige lempelser, der skal være med til at sætte gang i investeringerne. Det vil blive foreslået, at enkeltmandsvirksomheder vil kunne omdannes til aktieselskaber, uden at omdannelsen udløser beskatning for de tidligere ejere, der i stedet bliver aktionærer i de selskaber, de tidligere drev som personligt ejede virksomheder. Efter omdannelsen beskattes sådanne virksomheder på linje med andre aktieselskaber. Endvidere vil der med henblik på en lettelse af generationskifte og omsætning af erhvervsvirksomheder blive foreslået en ændring af de nugældende regler om beskatning af hovedaktionærer, og endelig vil der blive fremsat forslag om, at visse afskrivninger fremtidig kan foretages efter et genanskaffelsesprincip.

Det er vigtigt, at foranstaltninger af den karakter tilrettelægges på en sådan måde, at de så præcist som muligt kan virke som incitamenter til oprettelse af nye arbejdspladser. De direkte erhvervsfremmende ordninger til fremme af eksport, teknologisk fornyelse og anlægsinvesteringer har netop sådanne egenskaber, bl.a. fordi de fortsat justeres og målrettes i takt med skiftende muligheder og behov, og fordi de tilrettelægges og administreres i et snævert samvirke med erhvervslivet og arbejdsmarkedets organisationer. Det industripolitiske kontaktudvalg spiller en aktiv rolle ved udformningen af denne politik gennem drøftelser såvel om konkrete foranstaltninger på kortere sigt som om industriens og industripolitikens udviklingsmuligheder på det lidt længere sigt.

[Industriministeren]

På eksportområdet vil der blive foreslået afsat et rammebeløb på 50 mill. kr. til en såkaldt »matching« inden, især ved eksport af investeringsgoder til udviklingslande, og der vil blive fremsat lovforslag om en forøgelse af garantirammen for eksportkreditordningen fra 30 til 50 mia kr., ligesom eksportfremmeordningens virkemidler vil blive drøftet i de relevante organer.

På det teknologiske område vil der ske en fortsat udbygning med henblik på at tilskynde til produktudvikling og teknologisk fornyelse i erhvervslivet. Endelig vil indsatsen med henblik på anlægsfinansiering gennem K-lån, EM-lån, lån til håndværk og mindre industri samt egnsudvikling blive udbygget for herigennem sammen med handlingsplanens erhvervsfremmende tiltag i øvrigt at medvirke til at sætte gang i den investeringsudvikling, uden hvilken produktivitetsudviklingen i erhvervslivet truer med at gå i stå.

For at muliggøre denne forstærkede indsats gennem de erhvervsfremmende ordninger vil regeringen foreslå, at der afsættes et yderligere beløb på 100 mill. kr. ud over de beløb, der er optaget på finanslovsforslaget for 1982. Beløbet fordeles på de enkelte ordninger efter drøftelse i det industripolitiske kontaktudvalg.

Herudover foreslås afsat en beløbsramme på 50 mill. kr. for at sikre, at danske virksomheder, bl.a. gennem udviklingskontrakter og støtte til produktudvikling, i videst muligt omfang inddrages i den teknologiske udvikling i et samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, specielt inden for EDB-teknologiens område.

Energisektorens betydning, også i beskæftigelsesmæssig henseende, for erhvervslivets vilkår og betingelser i de kommende år understreges ligeledes i regeringens handlingsprogram. Her nævnes bl.a. offentlige investeringer til fremme af strukturforbedringer i den offentlige sektor, overskudsvarmeprojekter, naturgasinvesteringer, enkeltprojekter for vedvarende energi og offentlig deltagelse i olie- og gasefterforskning. Hertil kan føjes, at den forøgede off-shore aktivitet, som den nye undergrundslov m.v. medfører, vil yde et væsentligt bidrag til beskæftigelsen i den private sektor.

Der findes for mig at se ingen patentløsninger på landets økonomiske balanceproblemer. Kun ved et samspil mellem en lang

række foranstaltninger og virkemidler på det økonomisk-politiske område vil det være muligt at fastholde og videreføre forbedringen af konkurrenceevnen og dermed vilkår og betingelser, som kan medvirke til, at der oprettes nye arbejdspladser i erhvervslivet i de kommende år. Denne brede sammenhæng betyder, at det næppe heller er realistisk at forestille sig, at det vil være muligt at fastlægge et erhvervsmæssigt udviklingsprogram som en engangsoperation, men langt snarere som en proces, hvor vi med lange, seje skridt bevæger os henimod en løsning.

Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at regeringen opfatter begrebet »erhvervslivets vilkår og betingelser« i bred betydning, og at den tillægger det afgørende betydning for realiseringen af handlingsprogrammets målsætninger, at det sker under tilvejebringelse af gode vilkår for erhvervslivets medarbejdere med hensyn til indseende, medindflydelse, medejendomsret og medansvar.

Afslutningsvis skal jeg nævne, at jeg i betydelsen af det nye folketingsår agter at vende tilbage med en ny industripolitisk redegørelse til folketinget.

Forhandling

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil godt starte med at sige tak til industriministeren, fordi han finder, at det er relevant, at vi har denne drøftelse, denne debat, i dag.

Jeg er enig med regeringen i, at erhvervslivets vilkår skal ses i en bred sammenhæng, for det har jo stærke relationer til, hvordan vort samfund er indrettet hele vejen igennem.

Når industriministeren taler om, at han ingen patentløsninger har, vil jeg sige: nej, det synes jeg nok jeg er klar over. Jeg ved heller ikke, hvorfor vi absolut skulle løse vores problemer i det danske samfund ved hjælp af patenter. Det er langt mere relevant at få problemerne løst end at diskutere, om de kan patenteres. Foreløbig ligger det lidt tungt med vores patentlovgivning her i Danmark; det er, lige som om man ikke rigtig kan komme igennem med den.

Man kan derimod sige om regeringens plan, at den indeholder nogle små patenter. Det er i hvert fald ting, som man har prøvet at køre videre med gennem en årrække, men

[Askjær Jørgensen]

samtidig må vi jo notere os, at det går dårligere og dårligere, der er flere og flere, der bliver ledige. Man taler om, at man ikke kan klare de økonomiske balanceproblemer ved hjælp af patenter, men er det ikke rigtigt, når vi peger på, hr. minister, at hver gang vi fjerner 10.000, 50.000 eller 100.000 fra arbejdsløshedskøen, har vi dermed forbedret økonomien i samfundet? Det må da være det, det drejer sig om. Og hvis ministeren ikke som vi kan se muligheder for at skaffe job til 500.000 nye, hvor mange kan ministeren så se muligheder for at skaffe job til enten ved hjælp af patenter eller blot ved regulært at bestille noget politisk og styringsmæssigt for vort samfund? Er vi ikke enige om, at hvis man nedsætter erhvervslivets omkostninger, så får erhvervslivet det bedre? Hvis vi er enige om det, må man også kunne være enige om, at jo mere man nedsætter erhvervslivets omkostninger, jo bedre får erhvervslivet det, og jo flere kan man ansætte.

Ud fra disse ganske logiske betragtninger må det være en selvfølge, at når vi har 300.000 borgere, som intet job har, så drejer det sig om ikke blot at nedsætte erhvervslivets omkostninger, men at nedsætte erhvervslivets omkostninger ganske betydeligt. Der skal gøres meget, der skal gøres rigtig meget.

Det er, som om man, når man diskuterer arbejdsløsheden, fokuserer meget på arbejdsministerens område, og når det er ungdommen, så fokuserer man også på undervisningsministerens område. Det mener vi er forkert. Det ministerium, det drejer sig om vedrørende muligheden for at afskaffe arbejdsløsheden, er først og fremmest industriministeriet, det er også landbrugsministeriet, og det er i allerhøjeste grad også ministeriet for skatter og afgifter. Jo højere statsafgift der lægges på dansk arbejdskraft, jo mindre bliver forbruget af arbejdskraft, og jo flere bliver arbejdsløse.

Alt andet forbrug hævder man her i huset at man kan regulere ved hjælp af skatter og afgifter. Herudfra har det været indlysende klart, at man kan forøge forbruget af dansk arbejdskraft, hvis skatten af arbejdskraft blev lempet betydeligt, fordi en lempelse i skatten, statsafgiften på arbejdskraften, er nøjagtig det samme som en nedsættelse af erhvervslivets omkostninger.

Det næste spørgsmål er, om det er attraktivt at investere i dansk vareproduktion, og

her taler man jo i regeringen meget om finansieringsreformer, om at få nogle billige penge fra pensionskasserne. Men hvad hjælper det, hvis de mennesker, der har penge, fortsat kan få 22 pct. af deres disponible kapital ved at investere i statsobligationer? Hvorfor skulle man investere i industriproduktion, i landbrugsproduktion eller andet, der er risiko ved, hvis man blot ved at ringe til banken eller sende den to linjer i et brev kan investere på en måde, så man får 22 pct.?

Tillid til fremtiden er nødvendig, hvis der skal skabes basis for investering i nye arbejdspladser. Her er det helt givet, at ØD-truslen og den megen snak om overskudsdeling er den enkelte faktor, som har gjort flest arbejdsløse i dette land. Hvis vi tænker os, at en indenlandsk eller en udenlandsk investor overvejer at investere i Danmark, hvad er så hans reaktion, når han i sin analyse af fremtidsudsigterne kommer til spørgsmålet om såkaldt overskudsdeling? Jo, han må konstatere, at et eventuelt overskud kan han få lov til at aflevere til en LO-fond, medens et eventuelt underskud kan han få lov til at beholde i egen skuffe. Det har vi ofte sagt til regeringen før, men regeringen har ikke forstået det endnu. Hvis regeringen mener noget med, at den vil afskaffe arbejdsløsheden, skulle man have haft med i industriministerens svar i dag, at nu holder vi prompte inde med al den snak om ØD og OD; det er utilstedeligt, og man kan ikke være det bekendt over for alle de arbejdsløse.

Så længe ØD-truslerne og OD-truslerne ikke definitivt er fjernet fra vort samfund, vil der fortsat være høj ledighed.

I stedet for at tale om finansieringsreformer skal vi have en generel halvering af det danske renteniveau. Det kræver stop for salget af statsobligationer. Hvis man stopper for salget af statsobligationer, når man to ting. Man kan ikke få 22 pct. i afkast af sin kapital ved at købe statsobligationer, hvis der ikke udbydes nogle, det følger af sig selv. Naturligvis hænger det sammen med, at det offentliges overforbrug skal stoppes, samtidig med at man stopper for salget af statsobligationer. Vi mener altså ikke, at overforbruget skal dækkes ved hjælp af seddelpressen, når vi snakker om stop for salg af statsobligationer.

[Askjær Jørgensen]

I den halve snes år, fremskridtspartiet har været inde i dansk politik, har man skældt os ud gentagne gange på enkeltområder. Så får vi klø, når vi vil skære ned på støtten til Sydslesvig, så får vi klø, når vi vil skære ned på tilskud til Det kgl. Teater osv. – hele vejen rundt. Men den samlede mængde af overforbrug på alle disse områder giver jo nøjagtig den problemstilling, at vi har de mange arbejdsløse, at vi har en rente, der er dobbelt så høj, som den skulle være, hvis vi skal klare finansieringen af den produktion, der skal skabe velfærden, der skal sikre, at vi fortsat kan være et velfærdssamfund.

Det er renten, der i altoverskyggende grad er problemet for landbruget. Det er renten, der er problemstillingen, når vi diskuterer, hvorvidt folk har råd til at bo i deres boliger. Når vi taler om byggeriets problemer og dermed beskæftigelsen i hele bygge- og anlægssektoren, er det igen renten, der er problemet. Derfor bør man langt, langt mere interessere sig for at få stoppet salget af statsobligationer end for de patentløsninger, som regeringen peger på.

Finansieringsreformer, som man snakker så meget om fra regeringens side, er – i den udformning, forslåene fra regeringen har – nemlig kun patentløsninger. 50 mill. kr. her og 100 mill. kr. dér, en regulering her og en regulering dér, det er kun patentløsninger.

Det, vi beder om, er at få en tilkendegivelse fra folketinget, hvor man siger: nu erkender vi, at hvis vi fortsat skal bevare velfærden i dette samfund, så skal vi holde op med at bruge mere på den offentlige sektor, end vi har råd til, nu skal vi først og fremmest koncentrere os om at gøre vores produktionssektor virkelig konkurrencedygtig. Det hjælper ikke at pege på, at konkurrenceevnen er forbedret lidt, for så lang tid vi ikke har alle i beskæftigelse, så lang tid vi ikke har skaffet job, arbejdspladser til dem, der bare er sat ind i noget terapi i den offentlige sektor, da har vi ikke sat erhvervslivets omkostninger langt nok ned, da har vi ikke gjort det attraktivt nok at producere i Danmark.

Jeg håber, at vi, når vi skal forlade salen her, kan konstatere, at et flertal i folketinget har sagt: nu skal det gøres bedre, nu skal der gives bedre betingelser for, at vores produktionssektor igen kan producere – med velfærd til følge for Danmark – nu skal der gives

muligheder for, at produktionssektoren igen kan beskæftige alle danske.

Svend Andersen (S):

Det ville vel nok have været mere interessant, om det havde været industriministerens redegørelse, vi havde haft som grundlag for debatten her – en redegørelse, som jo er blevet fremlagt nu to gange, uden at det har givet anledning til en diskussion i tinget. Til gengæld må vi glæde os over, at forespørgslen er så bredt anlagt, at den giver anledning til, at enkelte dele af redegørelsen kan komme med ind i debatten.

Når der fra fremskridtspartiet spørges om erhvervslivets vilkår og om erhvervslivets betingelser, er det nødvendigt, at det ses i et større perspektiv over et længere tidsforløb, således som også industriministeren var inde på i sin svartale. Erhvervslivets vilkår og den udvikling, der er sket, skal ses i lyset af de foranstaltninger, der dels er sat i værk, dels er under forberedelse.

Grundlaget for disse foranstaltninger er det flerårige økonomisk-politiske handlingsprogram, som den socialdemokratiske regering fremlagde for et par år siden, og som gennem tiden har givet anledning til ganske positive resultater, som har sat en positiv udvikling i gang. Det er en positiv udvikling, der skal styrkes. Det er en udvikling, der bl. a. har betydet, at vi har fået forbedret vores konkurrenceevne. Regeringens og socialdemokratiets mål er, at denne konkurrenceforbedring ikke bare skal fastholdes, konkurrenceevnen skal yderligere forbedres. Netop dette er et meget vigtigt element i bestræbelserne for at få en forbedret beskæftigelse. Foranstaltningerne for at fastholde konkurrenceforbedringerne er vigtige. De kan også medvirke til, at vi holder virksomhedernes omkostningsudvikling i ro, og det er jo igen en af forudsætningerne for at kunne fastholde en konkurrenceforbedring.

Når det gælder virksomhedernes omkostningsudvikling, er der grund til at hæfte sig ved to ting – det blev også gjort af hr. Askjær Jørgensen – som netop spiller en væsentlig rolle. Den første er lønudviklingen. Der er nok mange, der havde frygtet, at der ville komme en lønekspllosion, da løfteparagraffen trådte i kraft igen her ved årsskiftet. Denne frygt har vist sig at være helt ube-

[Svend Andersen]

grundet. Der har ganske vist været nogle få tiltag til lønstigninger, men der har intet alarmerende været i det, og der er intet, der tyder på, at udviklingen vil løbe løbsk. Der er ingen tvivl om, at dette især skyldes, at der blandt lønmodtagerne er en forståelse for, at der ikke kan blive tale om større lønstigninger, end der er dækning for i produktionen.

Det er i den forbindelse værd at nævne, at OECD har peget på, at der i 1982 vil være plads til en beskeden reallønsfremgang, men på trods af dette vil jeg godt understrege, at det fortsat er nødvendigt, at der fares med lempe. Hvis vi ikke er opmærksomme herpå, kan vi hurtigt sætte en positiv udvikling over styr, og det har hverken lønmodtagerne eller deres organisationer interesse i. Tværtimod har man vist, at man er fuldt ud klar over det, og man har vist, at man har vilje til at leve op til ansvaret på det område.

Den anden væsentlige faktor, der påvirker omkostningerne, er renten. Renteniveauet kan vi ikke gøre så forfærdelig meget ved, så længe vi er afhængige af den verden, vi lever i, men vi kan derimod gøre meget for, at vi skaffer erhvervslivet investeringskapital til en væsentlig lavere rente. Det har der også vist sig at være en bred forståelse for. Jeg kan med tilfredshed notere, at industrien og pensionskasserne nu er kommet overens om en aftale om lavt forrentet kapital til erhvervslivet. Det er en aftale, der helt er i tråd med det, som regeringen har lagt op til i arbejdet med en finansieringsreform. Med den forståelse, der er, er grundlaget også lagt for, at erhvervsinvesteringerne igen kan komme op på et højere og mere rimeligt niveau.

Vi er i socialdemokratiet tilhængere af en aktiv erhvervs politik, en aktiv erhvervs politik, som bygger på det samfundssystem, vi har, som igen bygger på en vis form for solidaritet. Det er den solidaritet, erhvervslivet trækker på, og som erhvervslivet nyder godt af. Derfor skal erhvervslivet også yde sit til at opretholde dette solidariske system. Man skal være opmærksom på, at de støtteordninger og de foranstaltninger, der tilrettelægges for at hjælpe erhvervslivet, for at gøre erhvervslivet mere konkurrencedygtigt, skal tilrettelægges på en sådan måde, at de også tager hensyn til den enkelte medarbejders forhold, at vi er med til at give øget medindflydelse og øget medejendomsret.

Jeg tror, vi i denne sal er enige om, at vi skal producere os ud af krisen. Det kan vi gøre gennem en aktiv, målbevidst og målrettet erhvervs politik. Det er en politik, hvor samfundet stiller en række serviceforanstaltninger til rådighed for erhvervslivet, og det er først og fremmest foranstaltninger, der rettes mod de små og mellemstore virksomheder. Det er den politik, som socialdemokratiet har været eksponent for, og det er den politik, der i dag er en realitet. Den består af en bred vifte af foranstaltninger, der lægger grunden til det serviceapparat, der efterhånden er stillet til rådighed for erhvervslivet.

Det er et apparat, der skal udbygges, og her vil jeg specielt godt nævne opbygningen af de regionale teknologiske informationscentre. Disse centre har allerede vist sig at være en meget værdifuld hjælp for mange små virksomheder, der hurtigt har brug for ekspertise til produktionsfremstilling og produktionsudvikling. Heri ligger der et virkelig godt instrument, som kan være en hjælp til de desværre alt for mange virksomheder, der kommer i vanskeligheder, og som i dag desværre i alt for stort tal har måttet lukke.

Derfor er der ganske megen fornuft i at opbygge et serviceapparat, der kan hjælpe erhvervslivet gennem en nødvendig omstillingsproces. Det er nødvendigt, fordi det set med samfundets øjne er uøkonomisk, når en virksomhed må lukke. Det betyder mindre produktion, mindre beskæftigelse og måske også mindre eksport og mere import.

Socialdemokratiet og regeringen er meget opmærksomme på de problemer, der er for de danske virksomheder, og vi har da også taget hul på nogle skattemæssige lempelser for dele af erhvervslivet. Bl. a. nævnte ministeren den mulighed, som enkeltmandsejede virksomheder får for at lade deres virksomheder blive beskattet som selskaber. Også heri vil der ligge et incitament til øget investering.

Grundlaget for regeringens fortsatte arbejde på dette område i den kommende tid vil blive socialdemokratiets udbyggede handlingsprogram. Målet i dette handlingsprogram er klart, det er en øget beskæftigelse, men det kræver en større produktion og en større eksport. Det forudsætter imidlertid et større investeringsniveau i erhvervslivet, og derfor er netop de foranstaltninger også en

[Svend Andersen]

ganske væsentlig del af handlingsprogrammet. Jeg mener, at der med det program for dansk erhvervsliv er lagt op til, at fremtidens udvikling skal være med fornuft og plan. Det er der muligheder for her. Det lægger socialdemokratiet og regeringen op til, og det håber vi at der kan blive et realistisk samarbejde om her i tinget i den kommende tid.

Dyremose (KF):

Industriministeren var i sin besvarelse af forespørgslen inde på den industripolitiske redegørelsesdebat, som blev væk. Første gang redegørelsen kom, kom den på et tidspunkt, hvor folketinget havde så travlt med at gøre lovgivningsarbejdet færdigt, at den blev udskudt. Anden gang blev den udskudt, fordi vi skulle diskutere afgifter, og tredje gang blev den udskudt, fordi der var udskrevet folketingsvalg.

Når industriministeren sagde om indholdet i denne industripolitiske redegørelse, at de problemstillinger, man beskæftigede sig med dér, stort set stadig er aktuelle, og tilføje, at det gjaldt ikke mindst udviklingen på beskæftigelsesområdet, så er det ikke alene sandt, hvad ministeren siger, jeg vil næsten karakterisere det som den største underdrivelse i 1982, at det er aktuelt at beskæftige sig med forholdene på beskæftigelsesområdet.

Vi kan f. eks. se på de grønne pressemeddelelser, vi modtager fra arbejdsdirektoratet om arbejdsmarkedsnævnens forventninger til udviklingen i arbejdsløsheden og beskæftigelsen, og tage de to seneste skøn for januar kvartal 1982. Vi fik det første skøn den 26. oktober 1981. Da sagde man, at der ville være 293.000 arbejdsløse i januar kvartal. Pr. 29. januar har man revideret skønnet, og nu siger man 306.000. Det vil sige, at mens vi har haft folketingsvalg, mens regeringsdannelsen stod på, og mens regeringen ventede på at komme i gang med sit arbejde, er skønnet over arbejdsløsheden i januar kvartal røget op over de 300.000. Hvis man ser udviklingen lidt i perspektiv, har vi i de seneste 2 år haft en forøgelse i arbejdsløsheden fra januar kvartal til januar kvartal med 127.000 personer, heraf 40.000 personer i det sidste år. Det er altså mildt sagt et alvorligt problem, og det er noget, det haster med at få gjort noget ved.

Jeg er derfor lidt bange for, at industriministeren og også den socialdemokratiske ordfører er tilbøjelige til at bruge den konkurrenceevneforbedring, der har været – det medgiver vi alle – som en sovepude. Man er tilbøjelig til at mene, at den kan løse problemerne. Det har jo vist sig, at det kan den ikke. Hvis man ser på industriens produktion og omsætning – og det er jo specielt industrien, der skulle have gavn af konkurrenceevneforbedringen – viser den seneste rapport fra Danmarks Statistik om industriens konjunkturbarometer, at industriproduktionen i de sidste 2 år er faldet, og at det har betydet, at i selve industrien er beskæftigelsen reduceret med ca. 30.000. Det er lidt under 10 pct. af beskæftigelsen i industrien. Desværre er det sådan, at virksomhedslederne forespurgt af Danmarks Statistik ikke forventer, at industribeskæftigelsen vil gå op i indeværende kvartal. Det ligger sådan, at vi ved starten på 1982 har en industriproduktion, der er ca. 3 pct. lavere end den industriproduktion, vi havde for et år siden. Selv om vi har haft en konkurrenceevneforbedring, har det altså ikke været muligt at få øget produktionen og omsætningen, sådan at vi kunne komme op over niveauet for et års tid siden. Der er altså rent faktisk behov for at gøre meget mere end det, der er gjort indtil nu. Der skal skiftes kurs, for det har jo vist sig, at den politik, som den socialdemokratiske regering har ført, har haft en helt skandaløs arbejdsløshed som resultat.

Ministeren antydede i sin redegørelse nogle skattemæssige lempelser for erhvervslivet og en styrkelse af nogle af de eksisterende erhvervsfremmeordninger. Det er da positivt, men det forekommer at være for tilfældigt og for sporadisk. Vi undrer os over, at regeringen ikke spiller ud med de erhvervspositive forslag, men at man i stedet for – også på industriministerens område – bruger kræfter, mange kræfter, på erhvervsskadelige forslag som f. eks. en stramning af monopollovgivningen i en situation, hvor der er behov for en lempelse.

Vi har derfor i den konservative folketingsgruppe besluttet, at vi vil forberede og i løbet af kort tid fremlægge en omfattende plan til forbedring af erhvervslivets vilkår til debat her i folketinget. Planen vil i en vis udstrækning tage sit udgangspunkt i en del af den helhedsplan, som vi og venstre lagde

[Dyremose]

frem sammen sidste år. Vi har derfor naturligvis allerede talt en hel del med venstre om den nye erhvervsplan, men vi vil også gerne tale med andre partier, som vil have sat skub i erhvervslivet, og vi forventer bl. a., at CD og kristeligt folkeparti vil være meget interesserede i at arbejde med på en sådan plan. Vi har ikke låst os ubøjelet fast på de enkelte forslag, for vi ønsker en forhandling med henblik på at skaffe os et flertal for en omfattende erhvervsplan her i folketinget.

Det, vi lægger op til, er et særdeles vidtgående katalog af forslag, som drejer sig om 6 hovedområder.

For det første ændringer i erhvervsbeskatningen, sådan at vi kan lette erhvervslivets omkostningsniveau. Det er her, vi tager udgangspunkt i den helhedsplan, som vi fremlagde i efteråret.

For det andet vil vi sætte i gang en afvikling af en lang række af de bureaukratiske regler, som generer erhvervslivet i det daglige arbejde.

For det tredje vil vi gerne have, at den lovgivning, der bliver gennemført her i folketinget, indeholder en klar belysning af de praktiske konsekvenser, når disse konsekvenser betyder noget for erhvervslivets administration og dermed for dets driftsomkostninger.

For det fjerde vil vi gerne have en udbygning af de generelle erhvervsfremmeordninger. Her minder vores tanker en del om det, der er kommet fra industriministeren og regeringen, så dér er i hvert fald en åbning, hvor vi måske kan få et bredt flertal.

For det femte vil vi i modsætning til regeringen have en lempelse af monopolloven.

For det sjette vil vi have en mere erhvervsfremmende u-landspolitik.

De forslag, som vi forbereder i forbindelse med erhvervslivets forhold, skal ses i sammenhæng med de udspil, som vi er kommet med om landbrugets forhold, om specielt de unge arbejdsløse og omkring de offentlige udgifter. Samlet er der tale om en meget omfattende erhvervs- og beskæftigelsesplan, som er et tilbud både til regeringen og til andre partier her i folketinget. Vi har valgt at fremlægge forslagene nu, fordi vi ikke vil vente længere på regeringen. Vi synes, at regeringen nøler. Vi kan ikke forstå, at man ikke spiller ud med de erhvervspositive forslag, og vi er bange for, at vi får en folketingssam-

ling, som simpelt hen bliver spildt, og at de meget store problemer, som er i både den private og den offentlige sektor, forbliver uløste, fordi regeringen ikke kan tage sig sammen til at komme med udspillet. Som jeg nævnte før, har vi fået 127.000 flere arbejdsløse på 2 år, og prognoserne for 1982 er dystre. Der må derfor gøres en indsats her og nu, og regeringen må spille ud. For at tvinge regeringen til at spille ud vil vi altså fremsætte vore egne forslag.

Det er vores holdning, at kun en generel forbedring af erhvervslivets vilkår vil kunne bringe os ud af krisen, og vi betragter som regeringen forbedring af konkurrenceevnen over for udlandet som et væsentligt element. Vi vil derfor som regeringen understrege betydningen af en afdæmpning i lønudviklingen og en nedsættelse af renteniveauet. Det er helt afgørende forudsætninger for at genskabe balancen i dansk økonomi.

Jeg tror, at man på erhvervsskatteområdet kan komme meget længere, end regeringen forestiller sig. Vi arbejder derfor med 20 konkrete forslag, som vil kunne reducere hvervenes samlede omkostninger med ca. 6 mia kr. på årsbasis. Hvis man gør dette, vil det helt fjerne behovet for at drøfte tvangsmæssige finansieringsreformer, som regeringen lagde op til i sit handlingsprogram, men som man da i hvert fald på industriens område nu er ved at løbe fra.

Men ud over de økonomiske barrierer må vi også have fat på de psykologiske barrierer for erhvervslivet. Folk i erhvervslivet føler, at de gennem de seneste år er blevet pålagt øgede administrative byrder og dermed øgede omkostninger på grund af en lang række bureaukratiske bestemmelser og regler. Vi vil derfor foreslå, at der nedsættes en hurtigt arbejdende ekspertgruppe med repræsentanter fra ministerier og fra erhvervslivet, som skal sikre, at hele dette område bliver kulegravet. I løbet af nogle få måneder skal man komme med det første oplæg til nogle omlægninger, som kan gavne erhvervslivet, hvorefter gruppen kan arbejde videre og så systematisk hvert hele eller halve år komme med et forslag til forenklinger.

Det er også vigtigt, føler vi, at vi får sat ind med en reduktion af lovmængden, og at vi, når vi endelig skal vedtage lovforslag, sikrer, at vi har nogle bedre vurderinger af de konsekvenser, som forslagene har for den

[Dyremose]

private sektor. Det er regeringen, som sidder på embedsmandsapparatet og har det til rådighed, der må sikre, at denne belysning sker.

Dette er i stikordsform nogle af de emner, som vi betragter som helt afgørende for at sikre erhvervslivet rimelig vilkår. Af hensyn til de mange arbejdsløse, specielt af hensyn til de mange unge arbejdsløse, håber vi, at det bliver muligt at sikre et flertal for en omfattende erhvervsplan, der satser på at skabe ny produktion og beskæftigelse i den private sektor.

Svend Heiselberg (V):

Da mit partis politiske ordfører er til sødmælksparty, har jeg fået overdraget ordførerskabet. Jeg vil gerne sige som indledning, at det ville være godt, hvis erhvervslivets vilkår og betingelser formede sig så rosenrødt som beskrevet af industriministeren her i dag. Men sådan er det jo desværre ikke. Det er et skønmaleri, industriministeren har givet folketinget, ganske som tilfældet er, når andre medlemmer af regeringen skal beskrive andre sider af samfundsøkonomien.

Når industriministeren siger, at Danmark i en række internationale sammenligninger er blevet fremhævet som det land, der i de seneste år har opnået den største forbedring af konkurrenceevnen, må man spørge: hvad er det for sammenligninger? Må vi få et præcist svar herpå.

Det skal indrømmes, at tingene kunne have set endnu værre ud, hvis det ikke var lykkedes at bremse dele af lønudviklingen i 1980 og 1981, og det er også rigtigt, at industrieksporten i en periode udvikler sig langt bedre, end man havde turdet håbe. Men den konkurrenceudvikling, som lå bag denne udvikling, skyldes jo først og fremmest begivenhederne på valutamarkedet ude i verden, som den danske regering absolut ingen indflydelse har haft på. Der er ingen grund til at pynte sig med lånte fjer, når de sidste 2 års udvikling i industrieksporten skal forklares, og der er slet ingen grund til at fortie, at udviklingen nu truer med at gå i den modsatte retning.

Det allervigtigste element i vurderingen af dansk erhvervslivs vilkår og betingelser er jo netop omkostningsudviklingen og konkurrenceevnen. Hvad er ministerens kommentar

til det forstærkede lønpres, en række virksomheder udsættes for i denne tid, hvor løfteparagraffen er sat i kraft igen? Hvordan tror ministeren dette lønpres vil udvikle sig, hvis regeringen havde fået lov til at komme igennem med sine skatte- og afgiftsforhøjelser? Hvordan tror ministeren det kan gå med renten, nu hvor valutaen i 2 måneder i træk er strømmet ud af Danmark? Og hvorledes tror ministeren at erhvervslivets vilkår vil blive påvirket af voksende rentetryk i forhold til omverdenen og et voksende pres for, at dansk erhvervsliv skal bære risikoen?

Alle disse ting hørte vi intet om i industriministerens beskrivelse af erhvervslivets situation, og dog er det disse forhold, der bunder i en svag og usammenhængende økonomisk politik, som mere end noget andet er med til at undergrave tilliden og optimismen i dansk erhvervsliv. Og det med rette, for dansk erhvervsliv kan ikke se fremtiden trygt i møde, så længe vi har en regering, der bare lader stå til.

Det lyder så smukt, når industriministeren taler om regeringens handlingsplan, der skal styrke konkurrenceevnen, og når der tales om, at regeringen vil gøre en indsats for bedre vilkår for erhvervslivet. Vi tvivler såmænd ikke på industriministerens gode vilje. Men den regering, ministeren er medlem af, lever ikke op til de smukke målsætninger.

Ministeren erkender selv, at der er sket en kraftig udvikling af den offentlige sektor. Men når ministeren alene søger at forklare den faldende beskæftigelse i den private sektor med den internationale krise, så holder den forklaring ikke. Som det tydeligt er fremhævet i den meget kritiske OECD-rapport om dansk økonomi, er den offentlige sektor i Danmark blevet voldsomt udvidet i de senere år, og da der samtidig har været tale om et stærkt voksende underskud på statsfinanserne, har det både direkte og indirekte lagt tunge byrder på det private erhvervsliv. Hvis man skal beskrive den foregåede byrde, der i dag hviler på det private erhvervsliv i Danmark, kan man pege på, at der i dag er flere mennesker i Danmark, som henter deres væsentligste del af indkomsten fra offentlige kasser, end der er mennesker, som henter deres indkomster i det private erhvervsliv.

I de sidste par år er der forsvundet op mod 100.000 arbejdspladser i den private

[Syvend Heiselberg]

sektor, samtidig med at der er blevet over 50.000 flere ansatte i den offentlige sektor og langt over 100.000 flere dagpengemodtagere og efterlønsmodtagere. Det er altså en enorm stigning i byrderne på det private erhvervsliv, vi har oplevet i de sidste par år. I de kommende år er det en livsbetingelse for det danske samfund, at det private erhvervsliv bringes i stand til at bære den forøgede byrde, som er nødvendig under hensyntagen til den alvorlige internationale situation. Danmark kan ikke klare sig ved låntagning. Derfor skal konkurrenceevnen styrkes.

Disse sammenhænge har industriministeren udtrykt forståelse for, og dem har han utvivlsomt også forståelse for, men de erhvervspolitiske foranstaltninger til sikring heraf, som regeringen lægger op til, er helt utilstrækkelige og for en dels vedkommende endda helt forfejlede. Ministeren nævnte den finansieringsreform, der efterhånden er blevet beskåret væsentligt i forhold til den oprindelige plan. Heldigvis da, bliv bare ved med de beskæringer. Det ville være ødelæggende for dansk erhvervsliv at gennemtvinge såkaldte reformer, som indebærer selektive foranstaltninger i finansieringen. Det er bemærkelsesværdigt, at OECD i sin nylige rapport advarede Danmark meget direkte mod at føre en selektiv industripolitik, sådan som socialdemokratiet ved flere lejligheder har ønsket. OECD henviser til erfaringer fra andre lande, hvor det har vist sig, at der ikke opnås noget godt med sådanne forsøg på at styre udviklingen centralt.

Der er positive ting i erhvervsskatteforslagene. Ministeren omtalte specielt de bedre muligheder for selskabsomdannelse, en genopretning af skaden, man har gjort over for hovedaktionærerne, og den lettelse af generationsskiftet, vi med længsel venter på.

Men der kunne gøres meget mere på erhvervsskatteområdet. Ministeren burde erindre, hvorledes det i sin tid var en socialdemokratisk minister, nemlig Viggo Kampmann, der var med til at sætte mange hjul i gang, da afskrivningsreglerne blev indført. Man kunne i dag under indtryk af de ændrede økonomiske vilkår overveje, om ikke det var en god idé at fortsætte ad den vej, Viggo Kampmann slog ind på. Det kunne man gøre ved at udbygge afskrivningssystemet yderligere, f. eks. ved at sikre afskrivning til genskaffelsværdien og ved at indbygge af-

skrivning i et system med den såkaldte negative indkomstskat – på samme måde som man midlertidigt vil gøre det i forbindelse med landbrugets renteudgifter. Der er mange muligheder for gennem ændringer af erhvervsbeskatningen at bidrage til den lettelse i erhvervets omkostninger, som er så vigtig for konkurrenceevnen.

Der er også positive ting i ministerens tanker om udbygning af eksportkreditordningen og i de forskellige andre erhvervsfinansieringsordninger, men ministeren sigter ikke højt nok, eller man skal måske snarere sige, at ministeren ikke får lov til at gå så vidt, som situationen kræver. Det lyder jo helt patetisk, når ministeren bebuder, at der nu kan blive en ekstra luns på 100 mill. kr. at fordele gennem det industripolitiske kontaktudvalg. Hvad er der blevet af ministerens ellers så velkendte sans for proportioner?

Et meget vigtigt område berører ministeren slet ikke. Det er den jungle af love og administrationsbestemmelser, der er vokset op omkring dansk erhvervsliv, og som truer med at kvæle alt nyt liv og samtidig truer det bestående. Jeg skal ikke her øse af den rigdom af eksempler, som strider mod almindelig sund fornuft, men blot henstille indtrængende til ministeren, at han tager dette problem op med stor alvor. Det er ved at blive urimelig vanskeligt at drive privat erhvervsliv i Danmark. Det kan ingen være tjent med, og der er brug for en rask ministerindsats. Når ministeren nu forhindres i at bruge sine kræfter på så mange andre områder, hvor han kunne gøre det, hvad så med at smøge ærmerne op og tage fat på lidt oprydning i paragraffjungen?

I den forbindelse kunne ministeren pasende også styre sine lyster til at gøre tilværelsen endnu vanskeligere for virksomhederne ved at skærpe monopollovgivningen. Vi har endnu ikke set det bebudede lovforslag, i hvert fald ikke officielt, men jeg kan garantere ministeren, at venstre vil stritte imod med arme og ben, hvis ministeren kommer med sit forslag. Vi vil ikke være med til at gøre det vanskeligt at drive erhverv, og vi tror ikke et øjeblik på, at man begrænser inflationen ved at lægge sten i vejen for en fri prisdannelse. Vi skal begrænse monopoler, det er vi enige i, men vi skal samtidig fremme den friest mulige priskonkurrence. Det er på den måde, vi bekæmper inflationen og fremmer

[Svend Heiselberg]

produktionen. På dette punkt bør ministeren begrænse sit partis lyst til regulering og kontrol.

Ministeren slutter sin redegørelse med at gøre opmærksom på, at der ikke findes nogen patentløsning. Deri er vi ganske enige. Venstre har lagt sine forslag til en mere erhvervsvenlig politik frem ud fra samme erkendelse, men vi synes nok, regeringen sigter forfærdelig lavt med sine forslag. Selv om man ikke tror på patentløsninger, behøver man jo ikke give helt op, og det virker nærmest, som om regeringen har givet op.

Rahbæk Møller (SF):

I forespørgslen spørger hr. Askjær Jørgensen bl.a., hvilke betingelser erhvervslivet vil have for at beskæftige den disponible arbejdskraft i Danmark. Nu er erhvervslivet et vidt begreb, men hvis der med spørgsmålet menes produktionssektoren, er svaret klart: Danmarks produktion hverken kan eller skal forøges så stærkt, at alle 300.000 arbejdsløse kan beskæftiges derved. Selv hvis en så kraftig produktionsforøgelse var økonomisk mulig, ville det merforbrug af verdens materielle ressourcer, som ville blive resultatet, hvis den vestlige verden forsøgte at løse krisen ad denne vej, hurtigt føre til en ny og langt mere dybtgående krise. Den teknologiske udvikling gør det langt mere realistisk at forvente, at det selv med en vis forøgelse af den materielle produktion vil være et stagnerende eller direkte faldende antal mennesker, der vil være beskæftiget i de producerende erhverv.

Når vi derfor ser på de opgaver, der skal løses, og det antal mennesker, der står til rådighed for at løse dem, står det klart, at der dels er behov for en forkortelse af den daglige arbejdstid og en bedre fordeling af arbejdet, dels er behov for en udvidelse af service-sektoren i bredere forstand, såvel den offentlige som den private.

Når jeg har valgt at sige disse ting så direkte, skyldes det, at den tankegang, der ligger bag hr. Askjær Jørgensens spørgsmål, desværre ikke ligger regeringen så fjernt. Tværtimod har regeringen flere gange givet udtryk for den opfattelse, at den offentlige sektors vækst skal dæmpes, for at den nødvendige arbejdskraft kan stå klar, når industrien får brug for den. Resultatet har været og vil fortsat være, hvis der ikke skiftes kurs,

en drastisk og umenneskelig stigning i arbejdsløsheden.

Der er grund til at gøre op med denne fremskridtsfilosofi. Beskæftigelsen skal forøges, og der er arbejde, der trænger til at blive udført, uanset om behovet findes i den ene eller den anden sektor. Dermed er det ikke sagt, at vi ikke har brug for en stærk og velfungerende produktionssektor, for det har vi. Mit ærinde har udelukkende været at kommentere produktionssektorens muligheder for at bidrage til en formindskelse af arbejdsløsheden.

Hvad kræves der så af en konstruktiv erhvervspolitik? For der første må man gøre sig klart, at de forskellige sektorer i et samfund som det danske hænger så intimt sammen, at den ene kun kan fungere godt, hvis de andre gør det. Derfor er det også for håndværket og industrien en nødvendighed, at landbruget og byggeriet bringes på fode igen, og at udsultningen af den offentlige sektor ophører. Specielt i håndværket og den mindre industri har landbrugets, byggeriets og de offentlige investeringers nedtur kostet mange arbejdspladser.

Danmark har traditionelt et højt teknologisk stadi, og en stor del af vores velstand er afhængig af, at vi bevarer dette. På den baggrund er det tragisk, at forskningen udsultes netop i disse år, hvor den teknologiske udvikling foregår så hastigt med dybtgående ændringer af samfundsstrukturen til følge.

Det er alment erkendt, at den teknologiske udvikling langtfra er en entydig størrelse. Derfor er det nødvendigt, at der udvikles en teknologivurdering, og at der findes tilstrækkelig baggrundsviden og forskning hertil, så samfundet på et tidligt tidspunkt kan tage stilling til, om en given teknologisk udvikling er ønskelig eller ikke. Så kan vi sætte alle kræfter ind på at fremme det, vi ønsker, og bremse det, vi ikke ønsker.

Som det foregår nu, risikerer vi, at samfundets eneste indflydelse bliver i form af en hæmmende funktion, så vi får hele den nye teknologi, både skidt og godt, bare lidt forsinket, og at vi derved bliver et teknologisk u-land.

Jeg skal tilføje, at det naturligvis afhænger helt af den teknologiske udviklings karakter, hvor den demokratiske kontrol bør placeres. Mange nye teknologier har først og fremmest betydning for arbejdsprocesserne, og her dre-

[Rahbæk Møller]

jer det sig om at give de ansatte indflydelse på deres egne vilkår. Når det derimod drejer sig om nye produkter, må den demokratiske kontrol nødvendigvis finde sted på et mere overordnet plan.

Et andet punkt, hvor erhvervslivet er afhængigt af, at den offentlige service har en tilstrækkelig kvalitet, er uddannelsesområdet; specielt er det afgørende, at der bliver uddannet tilstrækkelig mange EFG-elever, og her må det tilføjes, at den offentlige sektor ikke kan løse opgaven, hvis ikke erhvervslivet bistår med at oprette tilstrækkelig mange EFG-pladser.

På en række områder vil det være nødvendigt med en øget offentlig indflydelse på produktionen. Eksempelvis bør udviklingen af alternative energikilder og energibesparelser fremmes. Det vil give baggrund for en produktion, hvor vi kan få et forspring på verdensmarkedet. Erfaringerne bl. a. med miljøkrav viser, at det kan lykkes at få økonomisk fordel af at være først med teknologier, som indlysende vil blive mere og mere nødvendige i fremtiden. Også fra denne synsvinkel er energiministerens planer om at hæmme de alternative energikilder i visse områder af landet af hensyn til naturgasprojektets rentabilitet katastrofale.

Ligeledes bør det offentlige begynde at engagere sig direkte i produktionen. Det gælder først og fremmest de områder, f. eks. inden for genbrugsområdet, hvor en produktion ikke er privatøkonomisk rentabel, men i høj grad samfundsøkonomisk rentabel. Ikke mindst de kommunale beskæftigelsesprojekter vil få mere mening, hvis kommuners muligheder i denne retning udvides.

For at samfundet kan øve den tilstrækkelige indflydelse, vil det være nødvendigt at udvikle nye styringsmidler. Erhvervsstøtten gives i dag efter meget generelle retningslinjer, for størstedelens vedkommende via skattesystemet i form af ekstraordinære afskrivninger m.v. Det vil være nødvendigt at omlægge den erhvervsstøtte til mere direkte og målrettede ordninger uden at falde i den grøft, hvor staten holder liv i forældede industrier.

Det er også påkrævet at få påbegyndt en egentlig kapitalstyring som et første skridt på vejen til at genoplive det formelt eksisterende instrument hertil, som kapitalmarkedsrådet udgør.

Som allerede fremhævet vil fremtiden kræve et forøget samspil mellem den offentlige sektor og produktionssektoren. Det vil også kræve forøget smidighed fra den offentlige sektors side; f. eks. er det ved systemeksport til OPEC-landene ofte nødvendigt, at den offentlige sektor deltager, når der er tale om eksport af hele hospitaler, skoler, administrationssystemer m. v., og det er nødvendigt, at den offentlige sektor er smidig nok til, at det bliver muligt.

Dansk erhvervspolitik må i høj grad bygge på den danske erhvervsstruktur med de mange små virksomheder; f. eks. må lånemulighederne i høj grad lægges således til rette, at de svarer til de mindre virksomheders behov. Eksempelvis bør K-lån kunne gives til importkonkurrerende og ikke kun eksporterende virksomheder. Ligeledes bør Håndværkets Finansieringsinstitut efterhånden ligestilles med Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk ved tildeling af billige lånemuligheder.

Endelig er det væsentligt, at vi snarest får påbegyndt en demokratisering af erhvervslivet ved indførelse af virksomhedsdemokrati med tilhørende solidariske fonde. Som påpeget bl. a. i socialdemokratiets oplæg til en teknologipolitik medfører den teknologiske udvikling i disse år en magtforskydning til fordel for virksomhedslederne. Det er derfor på høje tid at få taget hul på en demokratiseringsreform.

Det bør i denne sammenhæng fremhæves, at en øget indflydelse fra de ansattes side som enhver demokratisering betyder, at flere tanker og ideer kan være med til at præge virksomhedernes liv og derved medvirke til, at de fungerer bedre.

Virksomhedsdemokrati vil derfor være fremskridt på to måder: det vil styrke erhvervslivet her og nu, og det vil hjælpe med til at give de ansatte de erfaringer, som de får brug for, når de i sidste ende overtager den fulde ledelse af virksomheden. Ikke mindst af denne grund er det beklageligt, at der ikke kan samles flertal i folketinget, uden at mindst ét borgerligt parti deltager, og at den nødvendige reform derfor må udskydes til efter et folketingsvalg.

Barsøe-Carnfeldt (FP):

Efter at have gennemgået regeringens industripolitiske redegørelse finder jeg anled-

[Barsøe-Carnfeldt]

ning til at rose regeringen for den positive opbakning og forståelse, man her i hvert fald på papiret viser dansk industri og dansk erhvervsliv.

Fremskridtspartiet er jo et parti, som arbejder fremadrettet, og derfor betragter vi netop denne redegørelse som noget, vi skal arbejde med ud i fremtiden. Dermed er ikke sagt, at fortiden er glemt.

Det er også interessant at konstatere, at regeringen i sin redegørelse væsentligt ønsker at anvende industriens egen recept til løsning af problemerne, og at løsningen ikke skal tilvejebringes ved statssubsidier og tilskud, men ved en bred økonomisk politik i forbindelse med omkostningsudvikling, investeringsklimaet og ny teknologi.

Det er dog synd, at man, når man har læst hele denne lange, positive redegørelse og kommer til sidste side, støder på regeringens gamle, slidte ØD-/OD-tanke i et ganske kort afsnit. Der kan vel efterhånden kun være regeringen og nogle få ansatte i visse fagforbund tilbage, som stadig holder fast ved ØD-/OD-tanken. OD og ØD går på krykker i Ålborg og over det ganske land, og mon ikke regeringen snart besinder sig til én gang for alle at erkende, at de ødelæggende og investeringshæmmende ØD-/OD-tanker er et eksempel på, hvordan regeringens socialdemokratiske ideologi og politik virker ødelæggende på samfundet.

De ledige har behov for det stik modsatte for igen at komme i arbejde. De har behov for, at der investeres, for, at konkurrenceevnen og hermed beskæftigelsen bliver forbedret. OD og ØD skaber ikke det af regeringen fremførte grundlag for økonomisk og erhvervsmæssig fremgang, men vil standse dynamikken og virkelysten i den erhvervsmæssige del af det danske samfund, og dette vil være en ulykke, da det jo netop er det danske erhvervsliv, som har skabt de økonomiske goder, det danske samfund har i dag, og som fortsat skal gøres i stand til at holde samfundet kørende på et rimeligt niveau.

Den industripolitiske redegørelse fra maj kan deles op i to områder: det positive og det lidt mindre positive. Det positive område giver sig udtryk i, at det erkendes, at den nødvendige industrielle vækst kun kan skaffes ved, at man fører en meget bred politik, der påvirker omkostningsudviklingen, herunder rentepolitikken, skattepolitikken, arbejds-

markedspolitikken, miljøpolitikken, energipolitikken og til dels uddannelses- og forskningspolitikken.

Den fremlagte redegørelse er derfor ikke afgrænset til industriministeriets eget område, men dækker andre ministeriers områder, hvilket i sig selv er en bekræftelse på bredden, og dette betragtes som et positivt fremskridt.

Det mindre positive i den industripolitiske redegørelse er, at man ikke nævner noget særligt om, at man ønsker at standse væksten i de offentlige udgifter, især på de områder, som man selv kan regulere. Skal vi have industrien i gang igen, er det klart, at de offentlige udgifter må og skal sænkes meget væsentligt.

Der er efterhånden oprettet et net af teknologiske servicecentre, og man kan få den tanke, at der er ved at blive udviklet et behandlersamfund på industriens område. Vi må advare meget kraftigt imod en yderligere udvidelse af disse servicecentre.

I redegørelsen kommer man endvidere ind på fremskaffelse af kapital til industrien i forbindelse med muligheden for, at pensionskasser og forsikringsselskaber investerer i industrien gennem aktiekøb eller på anden måde i en frivillig ordning og på linje med andre investorer. Det er værd at bemærke, at de nuværende massive aktiekøb fra pensionskasser og forsikringsselskaber har befordret kursstigninger på selskabernes aktier, som er uden rimelig sammenhæng med selskabernes indtjeningssevne. Denne udvikling har naturligvis virket hæmmende på købelysten hos private investorer.

Det er derfor vigtigt, at regeringen holder et vågent øje med udviklingen omkring pensionskassers, fondes og forsikringsselskabers aktieopkøb for herigennem at sikre, at ejendomsretten og indflydelsen i erhvervslivet ikke overflyttes til pensionskasser og forsikringsselskaber, hvilket kan give anledning til såvel demokratiske som ledelsesmæssige bekymringer.

Den bedste form for fremskaffelse af kapital til industrien vil være at gennemføre en aktieopsparing, og på denne måde vil regeringen for så vidt også opnå et af sine ideologiske mål, nemlig spredning af ejendomsretten. Det danske aktiemarked spiller næsten ingen rolle, når det drejer sig om finansiering af industriens arbejdspladser. Den

[Børsø-Carnfeldt]

allerede foreslåede Børs 3 sammenholdt med en aktieopsparing, hvor man eksempelvis skulle tillade saldoafskrivning på anskaffelsesprisen for ny erhvervede børsnoterede aktier med en årlig maksimal aktieinvestering, vil give en masse private investorer incitament til at gå ind som medejere af dansk industri. Det er klart, at de genvundne afskrivninger ved afhændelse af de førnævnte aktier skal beskattes som almindelig indkomst.

Fremskridtspartiet ønsker at støtte industrien og det danske samfund med en løsning af de økonomiske balanceproblemer og de langt overvejende arbejdsløshedsproblemer. Vi kan derfor støtte, at der gøres en særlig indsats mod arbejdsløsheden, og at der for at lette de unges adgang til arbejdsmarkedet oprettes en glidende lønmæssig indkøring af de 18-22-årige. Vi kan også støtte, at arbejdsmarkedets parter ad frivillighedens vej skaber så mange lære- og praktikpladser til unge som overhovedet muligt.

Fremskridtspartiet kan også støtte, at man følger OECDs påvisninger og anvisninger i den seneste rapport om den danske økonomi, således at personbeskatningen lempes og finansieres ved offentlige besparelser.

Vi kan også støtte, at dobbeltbeskatningen af udloddet selskabsindkomst, udbytter m. v. afskaffes, samt at skatten for erhvervsaktive formuer lempes, således at formueskattetrykket hos aktionærer ikke truer virksomheders eksistens.

Fremskridtspartiet kan støtte, at generati-onsskifteproblemerne i virksomhederne lettes ved, at skattereglerne lettes, og vi kan støtte, at monopolloven bliver revideret, således at den tager hensyn til de faktiske markedsforhold i 1980'erne.

Fremskridtspartiet kan også støtte en rentesænkning, og sluttelig må vi gå stærkt imod de nye, skærpede regler for aktiekapital og anpartskapital. Disse regler vil virke hæmmende ved etablering af nye virksomheder og hermed på beskæftigelsessituationen. Det bør stadig være muligt for lønmodtageren at starte sin egen virksomhed, og det kan være svært nok i dag at skaffe de første 30.000 kr. Forhindrer man alle de små startere i at gå i gang, forhindrer man sådan set også en fortsat udbygning af dansk erhvervsliv. Der er ikke mange virksomheder, som ikke kan sige, at de kommer fra start enten i en kælder el-

ler i en garage, og dengang var det altså en meget lille kapital, der skulle til.

Dansk erhvervsliv er meget komplekst og kendetegnet ved mange små virksomheder med meget stor individualitet. Det er nødvendigt, at der skabes tillid til regeringens politik, idet ingen problemer kan løses med intentioner på papir alene; der må positiv handling, forståelse og medleven til. Jeg tror, at ministeren har lysten og evnen til at hjælpe dansk erhvervsliv, og jeg skal herfra give udtryk for vilje til at støtte dette arbejde.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg tror, jeg helt holder mig i forespørgsrens ånd, når jeg føler trang til at gøre opmærksom på, at ministeren af denne forespørgsel ikke må få det indtryk, at hverken forespørgeren eller vi andre, der har ivret for at debattere disse ting, tror, at det er her i folketinget, virksomhederne skal ledes. Det er ikke herindefra, der skal træffes foranstaltninger, hvorved virksomhederne kan gøre det bedre, end de hidtil har kunnet gøre det. Det er heller ikke herindefra, vi skal sørge for, at varerne sælges i udlandet.

Jeg vil i den forbindelse advare stærkt imod at tro, at det med at sælge i udlandet alene er et spørgsmål om, hvor meget varerne koster. Der er vist noget mere, der skal til, før danske varer kan slå an forskellige steder i udlandet, end at de ligger 5 eller 10 pct. lavere end tilfældige andre varer, herunder de lokale.

Men når vi skal behandle dette emne, må vi jo endelig ikke glemme, hvad det er, vi taler om. Erhvervslivet, hvem er det? Landbruget er i en helt speciel situation. Håndværket er i en helt anden speciel situation. Ministeren har selv peget på, at der hører både arbejdere og arbejdsgivere med til erhvervslivet.

Der er vel også grund til at sige, at i industrien er store virksomheder stillet på én måde og små virksomheder på en anden måde. Alt det gør, at vi nok skal træde meget forsigtigt, hvis vi begynder at udforme alt for detaljerede planer om, hvordan der skal styres, og hvordan der skal ledes.

Men på ét punkt er hele erhvervslivet i samme båd, når vi herindefra griber forstyrrende ind i det, erhvervslivet skal lave. Når vi generer erhvervslivet, må det henvende sig

[Erhard Jakobsen]

til os og sige: »Må vi blive fri for det!« Og det er nok dér, vi især skal sætte ind.

Jeg kan på forhånd sige til hr. Dyremose, at CD fuldt ud vil støtte, jeg tror samtlige de punkter, hr. Dyremose nævnte, men ganske specielt dette: tænk, hvis vi kunne få ministrene til at starte en konkurrence om, hvem der pr. uge kunne trække flest cirkulærer tilbage eller mildne nogle af dem, der var udstedt! Jeg er ganske sikker på, at det ville give en helt ny ånd i erhvervslivet og give mod på at lave noget; derfor er det nok ikke mindst på det punkt, man skal sætte ind.

Derimod tror jeg, man skal standse al diskussion om renten. Det viser den seneste udvikling vel nok. Nationalbankdirektøren måtte i går sige: »Vi har lav rente her i landet.« Ja, vi har for lav rente her i landet; det viser de faldende valutareserver, og enhver økonom ved da, at han har ret i det. Det er da klart, at for lav rente i Danmark betyder for lav i forhold til de andre lande. Det er – og det har jeg prøvet at få folk til at forstå rundt omkring – USA, der bestemmer rentens højde, fordi USA er den stærkeste magt på dette område. Derfor ville det være godt, hvis vi herfra kunne påvirke USA til at sænke renten, men det ville forudsætte, at der var mere end 5 pct. af den amerikanske befolkning, der vidste, hvor Danmark lå, og at der var et folketing. Men sådan er det nu engang ikke, og derfor må man nok opgive at øve indflydelse på det. Så kan vi ikke snart blive fri for at høre den snak om, at vi skal have lavere rente? Det er ikke vores sag; det er verdensmarkedet, der fastsætter renten.

Lønnen er det jo heller ikke os der bestemmer; det gør arbejdsgiverne og arbejderne selv. Men hvis der følger noget oven på de lønaktiviteter, der nu finder sted, og som synes at give bonus visse steder til lønmodtagerne – og det kan vi andre jo sådan set ikke sige er urimeligt – må ministeren nok overveje, at det kan blive nødvendigt at spekulere på pristalsreguleringen, der jo vil tiltage. Hvis lønnen tager fart i foråret, vil prisstigningerne komme hen på efteråret, og så vil vi få pristalsreguleringerne dér. Så kan det blive nødvendigt med et indgreb over for disse dyrtidsreguleringer, sådan som regeringen gennemførte det bl.a. med vores støtte og mod bl.a. venstres og de konservatives stemmer i sin tid. Men så må man huske, at det

87 Ft

denne gang kun kan ske, hvis man kan give lønmodtagerne noget andet.

Jeg minder om centrum-demokraternes gamle forslag om, at det nu engang er bedre for en lønmodtager at få en skattelettelse, end det er at få en lønforhøjelse. Hvis man kunne bytte en nedsat trækprocent uge for uge mod en lønforhøjelse, ville det være i alle parter interesse. Jeg tror, det i årets løb bliver en af de ting, vi kommer til at drøfte, hvis vi ellers herindefra vil gøre noget for erhvervslivet.

Det, hr. Dyremose var inde på, bliver som sagt de hovedpunkter, som debatten kommer til at dreje sig om ved kommende lovforslag. Det er et spørgsmål om, hvor vi herindefra kan komme til at hjælpe alle erhvervsvirksomheder generelt, ikke alle lige meget, men alle. Det kan selvfølgelig ske ved at lette skatterne, ikke de personlige skatter – dem skal man nok ikke spekulere alt for meget på, så længe vi har den valutasisituation, vi har, for lavere skat er lig større forbrug, som igen giver større valutaforbrug; det er så simpelt som amen i kirken – men derimod erhvervslivets skatter og grundskatterne.

Det er mig uforståeligt, at de to tredjedele af landets kommuner, der nu har borgerligt flertal, ikke sørger for at få afskaffet grundskatterne; det kan de langt de fleste steder, kun nogle steder er der et skatteloft, men langt de fleste steder kan man afskaffe grundskatterne. Det er mig ufatteligt, at der ikke tages et borgerligt initiativ rundt omkring i landet for at gøre en begyndelse og for at vise, at det er vejen. Der er ikke tvivl om, at erhvervslivet vil mærke det, ikke bare landbruget, men også andre.

Kapitalvindingsskatten må vi da få gjort noget ved nu. Det er en ældgammel og forældet foretælse, og vi må have den ud af billedet, bl.a. af hensyn til det generationsskifte, som der jo fra så mange sider peges på er helt nødvendigt.

Så er der formueskatten. Her må socialdemokraterne opgive den gamle klasseholdning, at formueejere er nogle, der er så privilegerede. Der er jo eksempler på, at folk, der næsten ingen indtægt har, kommer til at betale en vældig høj skat alligevel. Det kan da ikke være rimeligt. Der er jo ingen evne. De sidder med nogle anlæg, med nogle mursten eller med nogle maskiner, som de ikke kan hive en øre ud af – deres indtægt viser, at de

[Erhard Jakobsen]

ikke kan det – men de skal altså betale en formueskat ud af det anlæg, der står der. Tiden må være løbet fra sådan noget. Vi må kunne tænke moderne og uden at skele til ideologi på disse felter.

Der er ikke tvivl om, at der her – ikke bare hos firklopperpartierne, men da også i høj grad hos fremskridtspartiet, forstår jeg på det seneste indlæg, et meget moderat indlæg – virkelig er forhandlingsmulighed for regeringen.

Til gengæld bliver regeringen selvfølgelig nødt til fuldstændig at vende det døde øre til, hvad der blev sagt fra SFs side. Man kan ikke vente nogen som helst forhandlingsmulighed til den side i salen, hvor vi andre sidder, med hensyn til erhvervslivet, og man kan heller ikke vente nogen som helst kontakt eller interesse i erhvervslivet for at medvirke, hvis linjen fremefter skal være øget styring, øget kontrol, øgede indgreb, flere begrænsninger; det er den modsatte vej, man skal. Der er meget både i ministerens personlige holdning i årenes løb over for disse ting og i det oplæg, ministeren nu har givet, der tyder på, at ministeren selv har fuld forståelse for det. Jeg håber, at ministeren både i sin regering og i sin folketingsgruppe må få støtte. Så er der ikke tvivl om, at denne debat er indledningen til, at vi ikke bare taler om det her, hvad vi har gjort før, men at vi også i fællesskab kan gøre noget for et erhvervsliv, der sammenlagt har en række problemer, som er forskellige for de enkelte, men som møder os på punkter, hvor vi også er i stand til at gøre noget og bør gøre noget.

Janne Normann (RV):

Der er bred enighed om i mange af de politiske partier her i tinget, at der kun er én vej frem: en øget produktion og en øget afsætning, og midlerne hertil er først og fremmest en konkurrenceevneforbedring. Vi er nået et stykke vej med en mærkbar bedring af handelsbalancen og dermed en bedre valutabalance, og vi har haft en indkomstudvikling, som var så rimeligt rolig, at ganske mange af de lande, vi konkurrerer med, skæver med megen respekt til udviklingen herhjemme, en udvikling, vi så sandelig må håbe kan holde også i 1982.

Men med hensyn til det mål, som regeringen satte sig sammen med forligspartierne

for et par år siden om at nulstille stigningen i statsudgifterne, må man sige, at vi ikke er nået ret langt. Det samspil, der er i dansk politik imellem den offentlige og den private sektor, har jo ført til ganske megen velstand gennem de sidste 20–30 år. Trods reallønsfald for lønmodtagerne og trods en halvering af industriens indtjening siden 1973 har vi et ganske højt velstandsniveau. Det er ikke så højt som tidligere, men vi har et højt velstandsniveau og en meget stor social solidaritet, uden hvilken der jo ikke rigtig var noget ved den velstand, vi nu i de senere år har set alvorligt truet.

Det er en fælles opgave for folketingets partier at få forstærket den konkurrenceevneforbedring, som er påbegyndt, og i den forbindelse hilser vi i det radikale venstre mange af regeringens forslag velkomne, først og fremmest nogle af de skattepolitiske forslag.

Skattepolitikken er jo af helt afgørende betydning for erhvervslivet. Mange ting kan vi ikke gøre noget ved: udefra kommende priser og energi; men skattepolitik og indkomstpoltik er jo de to områder, hvor vi har en mulighed for at øve indflydelse på erhvervslivets trivsel. Vi er særlig forventningsfulde over for forslaget om at ændre enkeltmandsvirksomhedernes status, over for forslaget om generationsskiftet og over for hovedaktionærreglen, men vi håber sandelig også, at der kommer en ændring af formueskatten på erhvervsaktiver, den formueskat, som jo er en voldsom belastning dels for hovedaktionærer, dels for mange selvstændige mindre erhvervsdrivende, der jo, som hr. Erhard Jakobsen så rigtigt påpegede det, ikke har mulighed for at betale en formueskat, fordi det er papirværdier eller døde værdier, som de ikke kan spise op. Gennem skattepolitikken drejer det sig jo om at fremme opsparingen i virksomhederne, og dér tror vi også vi kan komme ganske langt i dette ting.

Vi skal videre med lettelse af de administrative byrder for de mindre virksomheder; der er just kommet et forslag til en samordning af erhvervslivets indbetalinger til det offentlige – i øvrigt jo en gammel aftale imellem socialdemokratiet og det radikale venstre – og den skulle meget gerne træde i kraft som foreslået 1. januar 1983.

Men vi skulle meget gerne videre med en lettelse af de administrative byrder for det mindre erhvervsliv, ligesom vi meget gerne

[Janne Normann]

vil kigge noget nøjere på, hvorledes K-lånene egentlig anvendes. Vi tror i det radikale venstre, det er meget rimeligt, at også f. eks. et selskab som Dansk Håndværks Finansieringsselskab får adgang til at yde lån til de mindre virksomheder. Vi skal også videre med støtte til iværksætterne. Enhver ordentlig avler ved jo, at der skal fornyelse til, hvis bestanden skal holdes sund.

I det radikale venstre vil vi ikke væk fra det markedsdirigerede samfund. Vi vil fortsætte med at styrke det frie initiativ, det frie forbrugsvalg under skyldig hensyntagen til miljø og samfund. Jeg er nødt til at understrege det, fordi mange af de forslag, vi ser fra industriministeren – og jeg deler i og for sig tilliden til industriministerens gode intentioner – alligevel nok kan give anledning til betænkeligheder og anledning til en uro for, om nu også alle socialdemokrater er lige hjertede, når vi taler om betydningen af erhvervspolitiske tiltag.

Socialdemokratiet kunne jo f. eks. prøve at imødesee – det er ikke forkert, når det står i OECD-rapporten, og det er rigtigt, når mange erhvervsfolk siger det – at overskudsdeling ikke kan gennemføres erhvervspolitisk sundt med en central fond. Det kan være mindre fonde, som socialdemokratiet nu er begyndt at tale om, men stadig væk: fondstanken kan man ikke bevæge sig bort fra, og det er givet, at overskudsdelingen i sin rigtige udformning – i det store og hele i øvrigt byggede på den formulering, som Bertel Dahlgaard kom med i 1920 – vil kunne medvirke til at øge et overskud i virksomheden, vil kunne give det ansvar for virksomheden, som er nødvendigt for, at lønmodtagerne kan se, at de skal være med til at spare op i egen virksomhed og derved få denne virksomhed til at køre rundt. Men man kan altså ikke forlange, at de skal være så altruistiske, at de vil spare egne penge op i egen virksomhed for så, når pengene kommer til udbetaling, at sige: ja men dem må vi afgive til en kollektiv fond. Dét er socialdemokratiet altså nødt til at strække sig. Hvor mange årtier skal vi diskutere overskudsdeling uden at komme nogen vegne, fordi socialdemokraterne ikke vil gå bort fra tanken om den kollektive ejendomsret?

En liberal erhvervspolitik er nødvendig nu – det har den været i mange år – men her i overskudsdelingsdiskussionen ser vi hele

skismaet imellem den socialistiske og den liberale livsholdning. Socialismen vil den kollektive ejendomsret; vi vil den individuelle.

Ministeren har ret i, at der ikke er nogen patentløsninger. Men jeg har her nævnt nogle af de veje, vi skal gå, hvis vi skal bedre erhvervslivets vilkår. Det er det erhvervsliv, der er grundlaget for, at vi kan bedre beskæftigelsen, og som også kan blive grundlaget for, at vi engang kan få en rentesækning, vel at mærke hvis udlandet også kan det, men det er altså først og fremmest det erhvervsliv, som er grundlaget for hele den velstand, vi nu ser truet, men som vi jo ikke vil undvære.

Keld Albrechtsen (VS):

318.600 arbejdsløse var der ifølge arbejdsdirektoratets foreløbige opgørelse i anden uge af januar i år. Det er flere end på noget tidligere tidspunkt under den krise, som i 1970'erne ramte den kapitalistiske verden, og der er endda udsigt til, at arbejdsløsheden stiger yderligere.

Det er ikke synderlig overraskende, at der er arbejdsløshed i et kapitalistisk samfund; kapitalistiske samfund vil altid med mellemrum blive ramt af kriser og arbejdsløshed, fordi produktion og beskæftigelse ikke planlægges ud fra menneskenes behov, men derimod styres af kapitalejerne ud fra, hvad der kan give profit, og hvad der ikke kan give profit.

Men det hele gøres endnu værre på grund af den økonomiske politik, der føres i dette land og i de fleste andre kapitalistiske lande. I disse lande går politikken først og fremmest ud på at bekæmpe efterspørgslen og konkurrere med de øvrige lande om at holde lønningerne nede. Denne politik har den selvforstærkende virkning, at afsætningsmulighederne svækkes, og at arbejdsløsheden stiger yderligere.

Også den danske regerings politik er fortsat løntryk, reallønsfald og bremse på efterspørgslen, og virkningen vil fortsat være den samme: at man bidrager til øget arbejdsløshed.

For dog i nogen grad at modvirke virkningen af denne politik, men uden på nogen måde at antaste kapitalisternes profitkrav, der er den egentlige årsag til problemerne, har regeringen i de senere år i stigende grad

[Keld Albrechtsen]

søgt at øge produktion og beskæftigelse ved at give alle mulige former for offentlige tilskud til arbejdsgiverne. Det er yderst tvivlsomt, om disse tilskud skaber reel merbeskæftigelse. Derimod er det ret sikkert, at tilskuddene kapitaliseres hos arbejdsgiverne.

I stedet for denne socialdemokratiske politik har VS gang på gang peget på en række muligheder for at sætte arbejdet i gang. Lad mig kort nævne nogle af dem.

Arbejdshedsunderstøttelsen kan udmærket bruges til at sætte produktion i gang, der er i lønarbejdernes interesse, men følgende krav må være opfyldt: der skal være sikkerhed for reel merbeskæftigelse, det skal være ordinære job på overenskomstmæssige vilkår, og eventuelle støttebeløb må ikke kapitaliseres i private lommer.

VS har fra krisens gennemslag i 1974 og frem til nu fremsat forslag, som overholder disse betingelser, og som øger beskæftigelsen. Jeg kan nævne nogle enkelte eksempler: øget kvota for almennyttigt byggeri, gang i byfornyelsen i almennyttig regie, udbygning og bedre normeringer på dagsinstitutionerne, udbygning af alternative energiformer, af den kollektive trafik osv. Der er faktisk nok af opgaver, som er i lønarbejdernes og de dårligst stillede umiddelbare interesse.

Stat og kommuner kan også direkte sætte produktion i gang i lønarbejdernes interesse. En masse behov kunne her dækkes, behov, der i dag ikke dækkes, idet det er uprofitabelt for private arbejdsgivere at sætte en produktion i gang. Det offentlige kan igangsætte virksomheder, der producerer udstyr til vedvarende energi eller såkaldt blød teknologi, der både kan bruges her i landet og indgå i u-landsbistandsprogrammer, eller specialartikler til sundhedssektoren. Der kan fremstilles produkter til forbedring af arbejdsmiljøet, til forbedring af den kollektive trafik.

Kommunernes udgiftsrammer må udvides, så de kan gå i gang med disse aktiviteter, som der klart er behov for, og som den private sektor ikke kan klare.

Regeringen kunne tage andre initiativer til at mindske arbejdsløsheden. Den kunne gå foran med at tilbyde de offentligt ansatte en 35 timers arbejdsuge uden tempoopskruning og med fuld lønkomensation ved næste overenskomstforhandling. Den kunne gå foran med stop for alt overarbejde; og især med hensyn til ungdomsarbejdsløsheden, som af

regeringen er erkendt som det største og det vigtigste problem overhovedet, kan meget gøres ved at sikre EFG-pladser nok og praktikpladser nok. Arbejdsgiverne må pålægges at stille det nødvendige antal praktikpladser til rådighed. Man må afskaffe adgangsbe-grænsningen ved de længerevarende uddannelser osv.

Det er sådan nogle ting, som jeg her har nævnt, som kunne være med til at mindske arbejdsløsheden. Derimod vil fortsatte offentlige nedskæringer, indkomstpolitik og øgede arbejdsgivertilskud føre til øget arbejdsløshed.

Jeg hæftede mig ved, at der i industriministerens svar ikke var meget nyt i forhold til, hvad der har været den politik – som jeg lige har skitseret det – som regeringen har ført i de sidste mange år. Det er stadig væk således, at man lægger en afgørende vægt på, som man siger, virksomhedernes omkostningsudvikling og at holde igen på lønningerne. Man vil stadig væk deltage i konkurrencen med de øvrige kapitalistiske lande om at få lønningerne ned og dermed fortsat deltage i den politik, som først og fremmest er årsagen til, at der er den store arbejdsløshed. Man vil forøge og fortsætte den politik, som går ud på at dele milliarder ud til arbejdsgiverne. Der blev også i dag konkret nævnt skattemæssige lempelser for virksomhederne, der lægges op til øgede tilskud af forskellig slags, og planerne om jobskabelsesordningen bygger på, at der skal ske en mærkbar forhøjelse af statstilskuddet til arbejdspladser, som det hedder; der har været nævnt fra 60.000 kr. og op til 80.000 kr. til en arbejdsplads på et år.

Det er en politik, hvis virkning for beskæftigelsen næppe er synderlig stor, ja, som måske slet ikke har nogen virkning på beskæftigelsen, men som kun medfører, at man fylder penge i arbejdsgiverne. Det er altså en politik, som vil medføre, at arbejdsløsheden fortsat vil stige, og en politik, der i meget ringe omfang lægger op til at gå ind på nogle af de forslag, som jeg har nævnt at VS går ind for.

Jeg vil komme med en enkelt kommentar til et enkelt punkt specielt i ministerens svar vedrørende indeks-lånene. Man har jo fremsat et forslag om indeksfinansiering bl. a. af boligbyggeriet. Jeg vil kort sige, at det forslag, som det ser ud i øjeblikket, ikke bliver

[Keld Albrechtsen]

nogen tilfredsstillende ordning, hverken for boligtagerne eller for byggeriet.

Jeg vil slutte med at sige, at hvis der virkelig skal gøres noget i den nuværende situation, er der altså ikke meget håb at hente i det, regeringen har fremlagt. Så er det aktiviteten ude omkring på arbejdspladserne, blandt de arbejdsløse osv., som må styrkes. Det er den eneste vej i øjeblikket, man kan pege på, hvis der skal gøres noget for at øge beskæftigelsen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Man kan jo spørge sig selv, om sådanne forespørgselsdebatter ændrer ret meget. Man kan undertiden have den fornemmelse, at hver enkelt bare opridser sine synspunkter og dermed færdig – så diskuterer man dem ikke mere i sammenhæng eller med hinanden.

Når jeg ser på oplægget til denne forespørgselsdebat fra forespørgeren, får jeg lyst til at sige: lette løsninger er lette at fordøje, men undertiden kan de også virke modsat, og så må forespørgeren have mig undskyldt, at jeg kommer til at tænke på J. L. Heibergs »Lette Bølge! naar du blaaner«.

Men dermed være ikke sagt, at vi ikke er enige med forespørgeren i nogle synspunkter. Vi er enige i, at den offentlige sektor ikke må blive større, end den private sektor betinger. Vi er også enige i, at vi ikke økonomisk eller folkeligt kan overleve en videreudvikling af behandlersamfundet, ikke så meget på grund af behandlingen som på grund af behandlerne, om jeg så må sige, gopleformering, som gør dem til et mål i sig selv. Det kan være en fare for ethvert samfund, og vi kan jo i historien se på andre områder, at det bliver en fare for selve samfundet, når visse grupper bliver et mål i sig selv.

Men så må jeg også sige, at vi ikke som forespørgeren med det, som er vedlagt, tør fastslå, at blot vi afskaffer indkomstskatten, er problemet løst; det er stort set det, der fremføres. Jeg tør heller ikke fastslå, at højere løn altid er et produktionsmæssigt minus. Selv om alt i denne verden har en grænse – også lønstigningerne – er jeg nødt til at sige, at lønkrav har været en væsentlig forudsætning for hele den tekniske udvikling, fordi arbejdskraften blev en omkostningsfaktor i produktionen, som kunne nedbringes ved udvikling af teknik og stadig væk vil blive

nedbragt ved udvikling af teknik – ligesom højere lønninger var med til at frembringe et købedygtigt publikum for de varegrupper, som hidtil var forbeholdt de få, ligesom de var med til at forcere en videreudvikling af de varegrupper, man havde, men også udvikle nye produkter. Der er heller ikke – man siger jo altid, at vi skal producere billigt – nogen idé i blot at producere billigt for at producere. Hvis man skulle være logisk, måtte man vel sige, at vi skal producere så dyrt som muligt, for det giver det mest mulige, når blot man kan sælge det – det er selvfølgelig problemet. Men det kan ikke være et mål i sig selv bare at producere billigt for at producere noget; det er i alt fald økonomisk ganske ulogisk.

Jeg mener, at det, der må være målet, selvfølgelig er at sælge varerne så dyrt som muligt for at få solgt så meget i udlandet, at det kan dække behovet for det, vi ønsker at få tilbage fra udlandet. Mere skal og kan man ikke forlange.

Spørgsmålet er således ikke produktionen i sig selv, spørgsmålet er balanceproblemet; det er det væsentlige problem i den økonomiske politik og i samhandelspolitikken. Det kan vi nok beskue isoleret – og nogle ønsker at beskue det isoleret, fordi det så er lettere at fordøje – men vi kan faktisk ikke løse dette isoleret, hverken som et isoleret problem eller som et rent nationalt problem.

De fleste lande i Vesteuropa, må man jo erkende, har et underskud og selvfølgelig et underskud, der modsvares af tilsvarende overskud i olielandene og bl.a. i Japan. Alle lande prøver jo at fjerne deres underskud, og det er det, der også berører os herhjemme. Alle lande vil fjerne deres underskud – og det vil vi også – ved at nedskære deres eget forbrug, samtidig med at de vil øge produktionen, hvilket i sig selv er en umulighed i sammenhæng, for når vi alle vil købe mindre, hvem skal så købe den forøgede produktion?

Det er disse internationale forhold, vi er nødt til at tage hensyn til, internationale forhold, som er beklagelige, og som har deres årsager, men som også er forårsaget af fejlslagen politik og fejlslagen økonomisk tænkning.

Selvfølgelig kan vi sige, at vi i en lignende situation skal være billigere i produktionen, som forespørgerne foreslår, end andre lande

[Arne Bjerregaard]

– det er vi ikke uenige i – men jeg er bare nødt til at sige, at dette jo blot flytter under-skuddet og arbejdsløsheden over til andre lande. Og selvfølgelig vil de foretage det samme, som vi foretager os, når de opdager dette, og så skubber man det blot tilbage til os igen, indtil vi når et absolut lavpunkt som f.eks. i 1930'erne.

Det er den nøgne kendsgerning, som man ikke må overse, heller ikke – og da specielt ikke – når man diskuterer erhvervslivets vilkår og muligheder i fremtiden. Mange – vist også regeringen – har givet olieprisstigningerne skylden for verdensproblemet af økonomisk art, men det er ikke rigtigt. Det er ikke olieprisstigningerne, der er skyld i vores problemer. Det, der er skyld i vores problemer, er sådan set, at olieprisstigningerne og dermed ophobningen af kapital i olielandene har sat en stopklods i den almindelige varecirkulation, og denne situation har man ikke kunnet klare, idet den politiske opfattelse af problemernes løsning er dikteret af økonomer med faste læresætninger, hvori man ikke har indregnet dette brud på den almindelige samhandelsteori.

Vi kan altså nok diskutere en masse ting om ditten og datten til vores industri herhjemme, men de væsentlige problemer – eller en del af dem i alt fald – er uden for vores rækkevidde, så længe man ikke i Vesten vil forstå, at en anden politik er nødvendig, hvis man skal undgå, at olielandenes indvirkning på os bliver et diktat til os om at nedsætte vores aktivitet. Det er jo det, der er sket, fordi man ikke har forstået at løse disse problemer. Hele problemet er komplekst, men det forleder selvfølgelig ikke os til at sige, at så skal vi intet gøre. Selvfølgelig mener vi, at vi skal gøre noget, og at der kan gøres en hel del. Men jeg tror ikke, at der på væsentlige områder er politisk vilje eller kurage til at gøre det, nok ej heller i forespørgerens parti.

Lad mig nævne, af vi f.eks. har et skattesystem, der bevirker, at kapitalforbruget til private forbrugsgoder nu skal forrentes med 5–8 pct., mens kapitalforbruget i erhvervslivet skal forrentes med 15–24 pct. Vi har et system, der giver den passive investor et afkast på 20 pct., mens den aktive investor ret ofte kun får 0 pct. eller mindre. Vi har et arbejdsmarkedssystem, hvor lønftalerne stort set er frie – altså den fuldkomne liberalisme i renkultur – medens produktet af den-

ne frihed, nemlig en eventuel arbejdsløshed, skubbes over på samfundet, altså socialisme.

Denne sammenblanding af socialisme og liberalisme på samme område er ikke holdbar i længden. Jeg ved nok, at der i vores program står, at vi er et socialliberalistisk parti, men det er vel i mangel af noget bedre. Jeg mener bare, at det reelt er nonsens at skrive dette, for i fremtiden er et socialliberalistisk system ganske umuligt. Man kan ikke sætte de systemer sammen på samme område; derfor må vi løse disse problemer. Vi har ligeledes her i landet et automatisk reguleringssystem på mangfoldige områder: lønområder, tilskudsområder osv., og det gør, at vi ikke har væsentlig mulighed for at styre den økonomiske udvikling. Men selvfølgelig kan vi gøre en masse ting for erhvervslivet i småtingsafdelingen, og vi ønsker at gøre en masse ting for erhvervslivet, og vi har været med til det.

Men mine forslag til løsninger på de væsentligste problemer vinder jeg næppe gehør for i denne sal endnu, og derfor skal vi gerne arbejde med på det, som på en mere spagfærdig måde kan hjælpe erhvervslivet.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg finder anledning til på ny at takke for, at vi har fået denne drøftelse, og glæder mig over, at den debat, vi ikke fik om min industripolitiske redegørelse, ligesom er blevet gennemført i dag. Jeg har glædet mig over, at så mange har taget udgangspunkt i denne redegørelse, og at man fra så mange sider har været positiv over for hovedelementerne i den.

Jeg synes, det er værdifuldt, hvis vi prøver at vurdere, hvor vi kan bistå erhvervslivet, og ikke taler os for langt fra hinanden, hverken nu eller senere, og derfor skal jeg også prøve i mine svar ikke at afskære nogen muligheder for fremtidige drøftelser med et sådant indhold.

Til hr. Askjær Jørgensen er jeg nok blot nødt til at sige, at jeg ikke tror, vi ville bedre vilkårene for dansk erhvervsliv, hvis vi sagde, at det nu skulle beskæftige en halv million mennesker i løbet af kort tid. Det ville være at gøre det en bjørnetjeneste. Vi ved, som også hr. Erhard Jakobsen og hr. Rahbæk Møller har nævnt det, at den industrielle udvikling, den teknologiske udvikling, ud-

[Industriministeren]

viklingen inden for automatik og lignende aktiviteter gør, at beskæftigelsesgraden i f.eks. industrien har sine grænser. Uanset hvor meget bedre det kommer til at gå dansk industri – og at det kommer til at gå bedre, kan vi alle medvirke til og håbe på – er antallet af de direkte beskæftigede af begrænset karakter. Derimod er resultatet af denne øgede aktivitet afgørende for det samlede beskæftigelsesniveau i vort samfund.

Over for hr. Dyremose skal jeg bekræfte, at jeg ligesom han ville finde det ulykkeligt, hvis der i mit indlæg havde ligget, at jeg fandt, at den konkurrenceevneforbedring, som hr. Dyremose var enig med mig i var sket, skulle være en sovepude, der forhindrede os i at interessere os for beskæftigelsesaktiviteter i øvrigt. Som hr. Dyremose ved, er det ikke længere siden end i går, at min kollega arbejdsministeren afleverede et ganske omfattende handlingsprogram netop for beskæftigelsesaktiviteter specielt for de unge, og heri ligger altså, at min fremhævelse af konkurrenceevneforbedringen specielt sigter på den industrielle situation, ikke på den samlede beskæftigessituation.

Jeg kan kun udtrykke min glæde over, at det konservative folkeparti nu vil spille ud med en erhvervsplan. Det lød for mig, som om elementer i den er noget, vi kan samarbejde om. Det lød også for mig, som om andre elementer nok ikke havde det indhold, men det kan jeg jo ikke udtale mig i detaljer om, før jeg ser det.

Jeg kan mere mig en lille smule over, at hr. Dyremose brugte en ikke uvæsentlig del af sin taletid til at kritisere, at vi ikke havde spillet ud, hvorefter han fortalte, at hans parti havde nogle planer om at spille ud. Rent faktisk har vi altså spillet ud med vores handlingsprogram, og rent faktisk har vi drøftet både lempelserne inden for erhvervsbeskatningen og de erhvervsfremmende foranstaltningers styrkelse med det industripolitiske kontaktudvalg. At det går ind som et mellemlid i disse drøftelser, håber jeg ikke hr. Dyremose har noget imod; det er et udtryk for, at vi tager erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter med på råd, og det ville jeg tro normalt ville finde god forståelse også hos hr. Dyremose og hans parti.

Både hr. Dyremose og andre har benyttet denne lejlighed til at diskutere indholdet af en kommende ændring af monopolloven.

Det skal jeg afstå fra. Forholdet er det, at vi for øjeblikket er inde i en svarfrist for erhvervsorganisationerne. Og at jeg – og for den sags skyld også hr. Dyremose og andre – skulle komme med vore ufejlbare meninger om, hvordan en sådan lovgivning skal se ud, før erhvervslivet har fået ro til sin svarfrist, finder jeg personlig ukorrekt. Jeg skal derfor afstå fra at diskutere det, så meget mere som et sådant lovforslag først derefter skal endeligt formuleres, så skal i regeringen, så skal i statsrådet og formentlig først om ca. en måneds tid vil være at finde på folketingets bord.

Endelig havde hr. Dyremose nogle betragtninger om en arbejdsgruppe. I den anledning skal jeg blot for en ordens skyld sige, at vi faktisk har haft en sådan arbejdsgruppe nu i halvandet år; den hedder industripolitisk kontaktudvalg og fungerer rent faktisk udmærket. I øvrigt er der en anden arbejdsgruppe herinde i folketinget, hvis man måtte ønske på folketingsbasis at diskutere disse ting.

Hr. Svend Heiselberg fandt, at jeg havde udtrykt mig lidt for rosenrødt. Det forekom mig, at hr. Svend Heiselbergs indlæg var præget af en anden forfatters holdning – det ser jeg bekræftet i dette øjeblik – og jeg skal blot for en ordens skyld understrege over for denne forfatter, at hvis hr. Ellemann-Jensen har brug for, at jeg her fra talerstolen understreger, at jeg er vidende om, at overordentlig meget af dansk erhvervsliv har det overordentlig skidt, så gør jeg det gerne. Det har jeg gjort ved mange tidligere lejligheder, det ved hr. Ellemann-Jensen, og der ligger ikke hos mig noget ønske om at undgå at beskrive denne situation. Jeg håber på den anden side ikke, at det irriterer hr. Ellemann-Jensen for meget, at jeg siger, at vi rent faktisk har haft en konkurrenceevneforbedring.

Hr. Svend Heiselberg bad mig fortælle, hvor jeg havde disse oplysninger fra. Jeg har dem bl.a. fra OECD, og jeg skal sørge for, at hr. Ellemann-Jensen og andre får dem tilstillet i erhvervsudvalget, så de kan se dem på tryk, hvis de måtte være i tvivl om min fortolkning. Jeg vil også gerne tilstille hr. Ellemann-Jensen og andre de konkrete tal for vores eksportforbedring, som jeg også mener at kunne dokumentere.

[Industriministeren]

Men stadig væk, det er kun dele af en udvikling, og der er overordentlig meget i den erhvervsmæssige udvikling i dette land og i de fleste andre lande – også i lande, der deler hr. Ellemann-Jensens liberale indstilling til problemerne – som lader meget tilbage at ønske.

Det lød nærmest for mig, som om hr. Svend Heiselberg så for sig et eller andet skræmmebillede med en centralisering med massiv statsstøtte. Det er nu nok at gå lidt for vidt i debatten, for er der noget land, som ikke på noget tidspunkt har ladet sig forlede til massiv statsstøtte – set i forhold til en række lande, også en række lande med de regeringssystemer, hr. Ellemann-Jensen foretrækker – så er det Danmark. Vi kender ikke begrebet massiv statsstøtte, og der er ikke planer derom. Det ved hr. Ellemann-Jensen formentlig godt, og derfor forekom det mig lidt pudsigt.

Det, der er tale om, er, at vi har en række erhvervsfremmeordninger, f.eks. i industriministerens regie, der alle er tilbud, og som skal blive ved med at være tilbud. På dette punkt er jeg ikke enig med hr. Rahbæk Møller. Jeg mener, at de skal fungere som åbne tilbud, som ikke har andre betingelser knyttet til sig, end at de skal fremme en øget erhvervsudvikling og dermed også en øget indtjening og en øget beskæftigelse.

Hr. Svend Heiselberg kunne have ønsket sig, at vi i højere grad havde tidligere statsminister og finansminister Viggo Kampmann for øje i forbindelse med afskrivningsregler, og i den forbindelse blev det nævnt, at man kunne ønske sig, at genanskaffelsesprincippet nød fremme. Det er rent faktisk det, der står i skatteministerens forslag om ændrede afskrivningsregler.

Endelig fandt hr. Svend Heiselberg, at min proportionssans var lidt uheldig, når jeg nævnte vore erhvervsfremmeordninger. Jeg skal i den forbindelse meget kort sige, at jeg fuldt ud ved, at erhvervsfremmeordninger ikke løser erhvervslivets problemer, men jeg ved på den anden side, at de er undergået en anvendelse til det bedre i de år, hvor socialdemokratiet har været ansvarligt for det, og at det har været lettere at få mine partifæller til at støtte noget sådant, end det altid har været muligt at formå hr. Svend Heiselbergs og hr. Ellemann-Jensens til det.

Hr. Erhard Jakobsen havde nogle betragtninger til hr. Rahbæk Møller, som han håbede at jeg ville vende det døve øre til. Jeg har sagt, hvor jeg vil vende det døve øre til. På den anden side skylder jeg, synes jeg, at sige, at hr. Rahbæk Møller også sagde noget, som forekom mig meget væsentligt og rigtigt, nemlig at det er nødvendigt for os at forcere den teknologiske udvikling og forståelsen derfor, også fordi vi delvis er sakket agterud i Vesteuropa i forhold til andre dele af verden. Vi har et behov for at forcere den erhvervsrettede uddannelse og målrette den til lige netop de behov, som den nødvendige erhvervsudvikling skal have dækket, og det er nødvendigt for os i højere grad, end vi hidtil har været dygtige nok til det, at anvende det offentlige som opdragsgiver til dansk erhvervsliv i forbindelse med de mange opgaver, dansk erhvervsliv kan udvikles ved, ved at det offentlige lader disse opgaver løse efter udviklingskontrakter og på anden måde sammen med erhvervslivet.

Jeg ser til min sorg, at mit ønske om at give et fyldigt og positivt svar har fået mig til at overskride min taletid. Jeg håber ikke, at det foranlediger for mange til at udnytte deres tid i anden omgang, men jeg bliver nødt til for mit vedkommende at vende tilbage.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg kan notere mig, at vi er nået så langt i debatten nu, at jeg ikke føler, vi har talt os fra hinanden. Vi må jo konstatere, at vælgerne har sammensat folketinget af mange partier, men uanset om socialdemokratiet og måske også vi andre kunne ønske at få vores politik gennemført suverænt, må vi sige, at situationen er så presserende, at vi er nødt til at strække os mod hinanden. Det er det, vi har forsøgt med den debat, vi har rejst i dag, også med den måde, vi har lagt op til at debatten skulle føres på. Jeg er også tilfreds med, at ingen har sagt, at det fuldstændig er spild af folketingets tid, at vi har rejst denne debat. Man er åbenbart enig med os i, at her er noget, vi bør diskutere.

Industriministeren siger, at han ikke føler, vi skal påtvinge industrien at antage 500.000 nye medarbejdere her og nu. Næh, vi synes heller ikke, at man skal påtvinge industrien noget, men vi synes, det skal gøres attraktivt for industrien, for hele erhvervslivet, at anta-

[Askjær Jørgensen]

ge flest muligt nye medarbejdere. Vi skal skabe sådanne forhold, at de får lyst til at antage dem, således at de har profit ved at beskæftige dem, for så kommer det af sig selv. Det er det, vi ønsker – slet, slet, slet ikke at tvinge én eneste erhvervsdrivende til at ansætte én eneste medarbejder, nej, de skal få lyst til selv at gøre det.

Jeg noterede også, selv om det egentlig var et svar til hr. Ellemann-Jensen eller til hr. Svend Heiselberg, eller hvem det nu var, at industriministeren erkendte, at store dele af erhvervslivet har det rigtig skidt – sådan tror jeg industriministeren sagde det. Ja, det er vi enige i, og det er derfor, vi synes, at vi skal prøve at få det diskuteret.

Så er jeg fremme ved, hvor den socialdemokratiske ordfører, hr. Svend Andersen, startede, nemlig at renteniveauet kan vi ikke gøre meget ved. Det beskæftigede hr. Erhard Jakobsen sig også noget med. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at få at vide både af socialdemokratiet og af CD, om de kan være enige i den betragtning, at hvis man ikke beskatter renteindtægter, hvis man ingen inflation har, så kunne man have en lavere rente, som så ligegodt opfattes som en højere rente.

Hvis man fortsat har mange statsobligationer, en høj inflation og en høj beskatning af renteindtægter og man i øvrigt fører den politik, socialdemokratiet fører, så er vi enige i, at man er nødt til at holde et meget højt renteniveau for ikke at få valutakassen tømt. Danmark havde en meget høj rente, før Reagan blev præsident, så det er altså ikke Reagan, der er skyld i, at vi har en høj rente.

Vi siger også, at der er brug for noget her og nu. Hvad kan vi så gøre? Vi har til ordførerne for partierne sendt vort forslag om, at man simpelt hen må fastfryse lønningerne. Man må hurtigst muligt afvikle indkomstbeskatningen af renteindtægter. Ved denne fastfrysning af lønningerne og kompensation herfor over skattebilletten – det er det, hr. Erhard Jakobsen taler om; det ligner det i hvert fald – mener vi at vi kunne få et betydeligt rentefald med det samme, uden at pengene ville flygte ud af landet.

Hvis nu man forestiller sig, at det var rigtig fantastisk attraktivt at investere i Danmark, hvis nu man forestiller sig, at folk havde sikkerhed for, at det, de eventuelt tjente ved at investere i Danmark, ikke skulle flyttes over i OD-fonden, hvis nu folk var sikre

på, at der virkelig var noget profit ved det, hvorfor i alverdens riger og lande skulle den internationale kapital så ikke investere i Danmark i stedet for at trække pengene ud af Danmark?

Det er spørgsmålet om, hvorvidt det kan betale sig at lade pengene være i Danmark eller ej. Penge har det sådan, at de altid søger hen, hvor penge befinder sig bedst. Det er den grundregel, vi tror på, når man snakker om, hvorvidt det er nødvendigt at have en høj rente eller ej. Men så lang tid der er en række faktorer – f. eks. den politik, man fører – der gør, at det er elendigt for penge at være i Danmark, så er det rigtigt, at det er forgæves, at man strør sukker på eller giver den narko, en højrente er for pengemarkedet, for at holde dem hjemme. Vi ønsker altså at gå den anden vej.

Jeg er glad for, at der er en hel del, der er enige i, at vi ikke skal følge SFs tankegang, endog den radikale ordfører, forstod jeg. Når SF siger her, at vi ikke skal stile efter at få alle danskere beskæftiget, for det vil tage for mange ressourcer, så vil jeg spørge SF: er der ikke op imod 2 eller måske 3 milliarder mennesker her på jordkloden, som ikke får deres mest elementære behov dækket? Hvis disse mennesker rundt omkring, som sulter, som har det elendigt, skal have deres mest elementære behov dækket, kræver det så ikke, at der produceres noget? Er betingelsen for, at disse mennesker kan få deres elementære behov dækket, ikke, at produktionen har lave omkostninger, sådan at prisen for varerne kan være lav? Det er netop det, vi peger på: fjernes skatten på dansk arbejdskraft, reducerer man priserne på danske varer, og så får de fattige lande råd til at købe nogle flere danske varer, og så løser vi nogle af balanceproblemerne.

Den politik, vi fremlægger her, er både en positiv u-landspolitik, fordi den giver den sultne verden råd til at købe nogle af vore varer til at få sit behov dækket, og en politik, der er venlig over for vores beskæftigelsesproblemer i Danmark, der er venlig over for vores betalingsbalance. Det er altså en ting, der løser problemerne. Derfor er der sammenhæng i det, og det er derfor, vi siger, at det er godt, når man ser det som en bred vifte, i en bred sammenhæng. Det er rigtigt. Men man skal passe på, hvilke ting der skal med i det.

[Askjær Jørgensen]

Jeg skal lige knytte en kommentar mere til fru Janne Normanns indlæg. Det fryder mig, hver eneste gang jeg hører fru Janne Normann sige, at man ikke vil ind på det her med den kollektive ejendomsret: i det radikale parti har man en anden opfattelse af tingene; dér mener man, at det enkelte individ skal have lov til at have en selvstændig ejendomsret. Jeg ved ikke, om det var ordret sådan, fru Janne Normann udtrykte det.

Jeg er helt klar over, at fru Janne Normann har den opfattelse, og det er jeg glad for, også for, at det er fru Janne Normann, der er erhvervspolitisk ordfører for det radikale parti. Men jeg opfordrer fru Janne Normann til noget kraftigere at fremføre disse synspunkter på gruppemøderne i det radikale parti, for når man ser, hvad partiet støtter, når det stemmer, og når vi diskuterer støtte til den ene eller den anden side, så er det, ligesom fru Janne Normanns udmærkede synspunkter og udmærkede politiske holdninger ikke slår igennem. Jeg vil altså ønske, at fru Janne Normann får langt mere styrke, end det hidtil har været tilfældet.

VS-ordføreren var inde på, at det offentlige kunne gå i gang med at producere udstyr til alternativ energi. Det spørgsmål er kun en facet af det, der er galt i dag. Vi har en energiminister med et meget højt ambitionsniveau. Han er måske nok blevet snydt lidt i en handel med A. P. Møller og har fået købt mere gas, end han kan få afsat. Samme energiminister vil nu forsøge at få denne gas spredt ud til langt flere husstande for at slippe af med den. Det giver til resultat, at de private erhvervsvirksomheder, som gerne vil bruge en masse penge på at udvikle varmepumper og andet udstyr til alternativ energi, ikke rigtig tør, for alle steder, hvor de kommer hen og skal sælge en varmepumpe, er der anden teknologi til alternativ udnyttelse. Det ser de rundt omkring. Om det så er i Nordjylland og Vestjylland, siger man: ja men det kan nok ikke gå at satse på det, for om 2 år bliver vi nok påtvunget den gas, eller også bliver vi påtvunget en anden beskatningsform eller en eller anden udlningsordning, så der er ingenting ved det.

Det, energiministeren har nået, er altså at give det private erhvervsliv, der kunne producere meget, der kunne udvikle ny teknologi, et ordentligt gok i nødden. Derefter siger VS, at man skulle lade staten gå ind og pro-

ducere det. Til hvem, når alle skal have naturgas? Det fik vi ikke svar på.

Jeg skal takke for, at et bredt udsnit af folketinget, faktisk alle på nær VS og SF, har været positivt over for vores debat her i dag. Jeg håber, at vi får den afsluttet på en sådan måde, at vi kan mødes om et eller andet kompromis, der gør det et stykke bedre. Hvis ikke man vil følge mig i de 500.000 nye arbejdspladser, hvis bare 10.000 nye arbejdspladser, ja, bare 5.000, er det højeste, regeringen vil være med til at opnå, så har vi dog gjort nogen nytte i dag.

Dyremose (KF):

Jeg synes nu nok, at det var en for dramatisk sænkning af ambitionsniveauet, hr. Askjær Jørgensen foretog her til sidst.

Jeg vil gerne benytte anden runde til at sige hr. Erhard Jakobsen fra CD mange tak for det klare tilsagn om, at CD vil arbejde med på de 6 hovedområder, vi har stillet op. Det undrer mig ikke, at CD specielt lægger vægt på en oprydning i paragrafjunglen.

Jeg forstod hr. Arne Bjerregaard sådan, at selv om han ville foretrække en mere ideel løsning, så måtte han her og nu erkende, at han nok var nødt til at arbejde med på de mere jordnære ting, og at hr. Arne Bjerregaard og hans parti havde denne vilje.

Så bliver det jo spændende at lytte til det radikale venstre. Jeg vil godt sige, at jeg har fuld tillid til, at når fru Janne Normann taler som ordfører for det radikale venstre i dag, så taler hun på sit partis vegne. Det gør det spændende, for der var en lang række af de forslag og de synspunkter, som fru Janne Normann lagde frem, som i høj grad harmonerer med det, jeg skitserede at vi og venstre og andre har talt om at vi kunne gøre for at gavne erhvervslivets vilkår. Når man dertil lægger fremskridtspartiets hensigt med denne forespørgsel, der går i retning af at gavne erhvervslivet og give erhvervslivet bedre vilkår, ja, så begynder man lige pludselig holdningsmæssigt at kunne tælle et flertal, der gør, at det er meget klogt af industriministeren at sige i sin indledning, at han ikke vil afskære mulighederne på de områder, vi har drøftet her i dag. Det synes jeg var en både klog og hensigtsmæssig konklusion, og jeg håber, at det er udtryk for, at vi forholdsvis snart og forholdsvis effektivt kan komme i gang med at lette på nogle af de områder,

[Dyremose]

hvor vi kan gavne erhvervslivet, ved at lade være med at lægge restriktioner på dem, ved at reducere deres omkostningsbyrder osv.

Industriministeren udtrykte også glæde over, at vi fra konservativ side vil komme med en sådan erhvervsplan, men kunne selv sagt ikke lade være med at drille lidt – det ville da heller ikke have lignet industriministeren, hvis han ikke havde forsøgt på det. Jeg vil godt sige til industriministeren, at de borgerlige partier i folketinget næsten systematisk på alle punkter har spillet ud før regeringen i de forhold, vi snakker om, på arbejdsmarkedet, i forbindelse med de unges beskæftigelse osv. Vi har gjort det i forhold til byggeriet med vores forslag om, at udgifter til reparation og vedligeholdelse skal gøres fradragsberettigede. Vi har gjort det i forhold til bilbranchen. Vi har gjort det i forhold til landbruget. Osv. Vi havde egentlig regnet med, at når nu regeringen havde påtaget sig den opgave at være regering – og det var jo frivilligt, at man gjorde det – så ville den også være den, der ledede folketingsarbejdet og lovgivningsarbejdet, og være den, der forberedte sig hurtigst og mest effektivt. Derfor havde vi egentlig tænkt os, at regeringen også på det generelle erhvervspolitiske område skulle have en chance for at spille ud.

Vi er skuffede over, at regeringen ikke har spillet ud noget før. Vi synes, at regeringen nøler, og vi er bange for, at konsekvensen kan blive, at denne folketingssamling bliver spildt. Det er på den baggrund, vi har besluttet, at når regeringen ikke vil lede, så må oppositionen til at gøre det ved, at det er oppositionen, der spiller ud først og effektivt. Derfor er det altså udtryk for, at vi ville have givet regeringen en chance, men når regeringen ikke har taget imod den, må vi spille ud.

Jeg gik jo ikke i dag ind i nogen detaildiskussion om monopolloven, men jeg sagde, at i modsætning til en stramning, som regeringen forbereder, og som man har sagt i sin handlingsplan at man vil gennemføre, skulle der generelt være tale om en lempelse. Hvis det, at man er i gang med høringsprocessen, betyder, at industriministeren vil lytte til organisationerne og lytte til de relevante indsigelser, som jeg er sikker på at de kommer med, så kan det da være, at vi får en chance for at udskyde hele monopollovsdiskussionen til næste folketingssamling.

Og så til sidst: det industripolitiske kontaktudvalg er ikke den arbejdsgruppe, vi snakker om, som effektivt og systematisk daglig skal arbejde med at sanere i paragrafjunglen. Det industripolitiske kontaktudvalg er et overordnet organ, der diskuterer principper. Det, vi vil have, er en arbejdsgruppe med fuldtidsrepræsentanter, som beskæftiger sig med at sanere i paragrafjunglen.

Jeg er altså glad for, at industriministeren ikke vil afskære mulighederne for diskussion, for formålet med denne debat og formålet med den plan, vi arbejder med, er at få diskussionen i gang, så vi kan få nogle løsninger.

Keld Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne understrege, at med hensyn til VS' tanker om virkelig at få sat gang i produktionen af alternativ energi er det klart vores synspunkt, at naturgasprojekter, fjernvarmeprojekter osv. ikke må stå i vejen for den nødvendige udbygning af den vedvarende energi. Jeg føler mig derfor overhovedet ikke ramt af den kritik, forespørgeren rettede imod VS på det punkt. Vi vil klart forlange, at det skal være sådan, at også i områder, hvor man skal modtage naturgas, og i områder, hvor man skal modtage fjernvarme, skal der være muligheder for allerede nu at vælge at påbegynde udbygning af den vedvarende energi. Det skal netop være således, at naturgas og fjernvarme osv. indgår i en samlet plan, som på længere sigt kan muliggøre, at energiforsyningen hovedsagelig kommer til at hvile på den vedvarende energi set i et 40 års perspektiv. Derfor hænger naturgas, fjernvarme, vedvarende energi osv. udmærket sammen i en sådan tankegang.

Jeg synes egentlig, at det er ganske forstemmende at se, i hvilket omfang debatten her giver udtryk for en tilnærmelse mellem de socialdemokratiske synspunkter og synspunkter helt ovre i retning af dem, fremskridtspartiet fremlægger. Det tyder ikke godt for det, der skal gøres for at forøge beskæftigelsen. Det tyder på, at socialdemokratiet igen er på vej til at gøre en hel masse indrømmelser over for de borgerlige. Det er det mønster, der tegner sig i denne debat, og der er muligvis lagt op til et samarbejde mellem de borgerlige partier og socialdemokratiet.

[Kjeld Albrechtsen]

Hr. Dyremose og ministeren skændes lidt om, hvem der kommer først med initiativerne, men der var en række ting, som lignede hinanden, i de udspil, der kom, de tanker, der blev fremlagt både fra hr. Dyremoses side og fra ministerens side. De tanker vil føre til, at man uddyber og fortsætter den politik, som fører til stadig øget arbejdsløshed i dette land.

En sådan linje – hvis det er den, socialdemokratiet vil slå ind på, hvad debatten jo altså desværre tyder på – kan man kun opfordre til at arbejderbevægelsen og de dårligst stillede i dette land på det kraftigste modsætter sig.

Janne Normann (RV):

Jeg kan ganske bekræfte, hvad hr. Dyremose sagde til hr. Askjær Jørgensen, nemlig at det selvfølgelig var den radikale gruppes holdning, jeg gav udtryk for her fra talerstolen.

Jeg blev meget glad ved at opdage, at nu også hr. Dyremose har opdaget, at der faktisk er ganske mange træk i den radikale erhvervspolitik og i mange af de ting, vi har sagt om den socialdemokratiske erhvervspolitik, som er fælles med flere af de borgerlige partiers. Der er overordentligt meget, der er fælles, og der er i hvert fald det mål tilfælles for disse partier, at vi vil have øget produktionen, afsætningen og konkurrenceevnen. Det er så væsentligt, at jeg da vil håbe, at der kan blive et bredere samarbejde om disse ting.

Hellere end at grave skyttegrave skulle man tage at samle sig om at lave et konstruktivt samarbejde imellem de gamle partier, som har ansvaret for de sidste årtiers økonomiske politik. Og hvis denne debat kan medvirke til at optø fronterne, har den da ikke været helt forgæves.

Ellemann-Jensen (V):

Der er da vist ikke nogen, der har prøvet at benægte, at konkurrenceevnen rent faktisk har udviklet sig positivt i de sidste par år. Det var, som om industriministeren lagde det i venstres ordførers bemærkning.

Det, der blev sagt, var, at vi havde studset noget over en bemærkning i ministerens redegørelse i dag, hvor ministeren siger: »Danmark er således i en række internationale

sammenligninger blevet fremhævet som det land, der i de seneste år har opnået den største forbedring af konkurrenceevnen.« Og når vi studser over det, så er det, fordi det lyder temmelig oppustet og pralende. Vi vil meget gerne have at vide, hvor vi ligefrem er blevet fremhævet som det land, der har opnået den største forbedring af konkurrenceevnen. Vist har vi opnået en forbedring af konkurrenceevnen, og de tal, ministeren nævner, vil vi da overhovedet ikke betvivle; det er da også en lykkelig ting. Det er måske ikke nogen særlig fremkommelig diskussion – hvor det så er kommet fra – om det skyldes regeringens fortrinlige indsats eller det skyldes noget, der er sket på valutamarkedene rundt omkring, som regeringen ikke kan tage æren for. Lad os ikke gå ned i den historiske diskussion.

Når det alligevel er væsentligt at trække det frem, så er det, fordi der ligger en underlig virkelighedsflugt i, at regeringen hellere ser på de sidste par års udvikling og siger, at det jo er gået meget godt de sidste par år, bedre, end man havde troet, og fuldstændig nægter at gå ind i en diskussion om de problemer, der tegner sig i den kommende tid.

Det lykkedes ikke at få ministeren til at komme med en kommentar til de ting, der truer den selv samme konkurrenceevne i den allernærmeste fremtid. Ja men er regeringen slet ikke bekymret for det, der foregår på arbejdsmarkedet for øjeblikket? Er regeringen slet ikke bekymret for det lønpres, der er kommet nu her, hvor løfteparagrafferne er genindført? Er regeringen slet ikke bekymret ved tanken om, hvordan det dog ville være gået, hvis man var kommet igennem med sine skatte- og afgiftsforhøjelser? Hvordan tror industriministeren egentlig at dette ville have påvirket lønpresset rundt omkring? Og hvad med de sidste par måneders udstømning af valuta? Det i sig selv tyder på, at det nu går den gale vej igen med vores betalingsbalance, men det er samtidig et varsel om, at den renteudvikling, der sker i udlandet, og som vi er bundet til, vil presse os endnu højere op end ellers, fordi vi kan blive tvunget til, som OECD har skrevet i sin nylige redegørelse om Danmarks situation, at forøge afstanden imellem det internationale renteniveau og Danmarks renteniveau. Altså: disse helt væsentlige, grundlæggende ting for dansk erhvervslivs vilkår og muligheder i

[Ellemann-Jensen]

den kommende tid kan vi ikke rigtig få regeringen til at bekymre sig om.

Det eneste vedrørende fremtiden, ministeren henviser til, er socialdemokratiets handlingsprogram. Vel, der er ting deri, vi har fundet anledning til at rose, og dem har vi rost, men det er efter vores mening for lidt. Der er så sandelig også farlige ting. Ministeren henviste i sine svar til, at nu er arbejdsministeren jo kommet frem med sin store indsats imod ungdomsarbejdsløsheden. Ja men tror ministeren virkelig på, at denne store indsats, som jo bygger på ny tvang over for eksisterende private virksomheder, som bygger på en endnu ukendt stigning i skatetrykket, på en endnu ukendt stigning i virksomhedernes omkostninger, er noget, der varigt kan forbedre beskæftigelsen, endsige ungdomsbeskæftigelsen her i landet? Er ministeren da ikke bange for, at det, man er ved at skabe, er et tvangserhvervsliv, at man er ved at fjerne os fra det overvejende liberale erhvervsliv, Danmark har haft i mange år, og som i så høj grad har været med til at gøre os til et velstående land?

Kan ministeren slet ikke få sine regeringsfæller til at blive bekymrede over det her, og kan ministeren ikke love os at gå ind i en lidt mindre ideologisk bundet diskussion af de ting?

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Til fru Janne Normann vil jeg godt lige sige, at jeg synes ikke, vi så meget skal diskutere, hvem der har fundet ud af, hvis erhvervspolitiske program der er ganske godt. Jeg synes, det væsentlige er, at vi har fundet ud af, at der åbenbart er en lang række berøringsflader, for det kan være afgørende for flertallet i denne sal omkring den positive erhvervs politik.

Der var én konkret ting, jeg ikke nåede i min sidste runde, men som jeg godt vil nævne her i en kort bemærkning af hensyn til ministerens lovforberedelse.

Når man skal have udvidet K- og EM-lånerammerne, som vi også mener man skal have udvidet, så synes vi fra konservativ side, at det vil være hensigtsmæssigt, om Dansk Håndværks Finansieringsselskab fik mulighed for at fordele en del af disse midler. Det har været udtrykt fra flere forskellige

sider i dag, og jeg vil også gerne udtrykke det – så kan vi gøre arbejdet lidt nemmere for ministeren.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal straks notere, at vi i hvert fald har nået ét resultat i dag, nemlig at hr. Dyremose er klar over, at ikke blot firkloverpartierne, men også de radikale og fremskridtspartiet er interesseret i at samarbejde om at gøre det bedre for erhvervslivet. Det er fantastisk, hvis hr. Dyremose ikke har vidst det før, da vi rent faktisk har forsøgt at fortælle de øvrige partier nu i ti år, at det, der skal hjælpe Danmark, det er, at man gør det betydelig bedre for erhvervslivet. Men vi er glade for, at de konservative nu ved, at det er det, der er indeholdt i vores politiske program.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er interessant at høre, at de konservative nu også er indstillet på en større ligestilling mellem håndværk og mindre industri på den ene side og storindustrien på den anden side. Sidste gang det spørgsmål var oppe, stemte de konservative skam imod et forslag af denne art.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Til hr. Rahbæk Møller: da sagen om Dansk Håndværks Finansieringsselskab var oppe sidst, sagde vi på linje med ministeren, at vi syntes, selskabet lige skulle skabes og vise sin eksistensberettigelse, før man kunne tillade, at det fik andel i at forvalte offentlige midler. Det mener vi at selskabet har vist nu, og derfor er vi villige til at støtte nu. Vi har ikke hørt en tilsvarende udtalelse fra ministeren endnu, men jeg vil næsten tro, den kommer.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg vil gerne fortsætte mine svar til ordførerne i første runde.

Jeg synes, jeg har grund til at takke hr. Barsøe-Carnfeldt for et overordentlig sobert erhvervspolitisk indlæg. Jeg kan bekræfte, at jeg deler den opfattelse, at det ikke er med

[Industriministeren]

statssubsidier, vi løser dansk industris og dansk erhvervslivs problemer. Vi skal tværtimod gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for at holde vor sti ren på dette område – for så meget desto stærkere at understrege i det internationale samarbejde, at der skal konkurreres på pris og kvalitet og leveringsduelighed og ikke på statskasser.

Jeg skal om TI-centrene sige, at de er tænkt som en form for relæstationer, der skal kunne formidle en nødvendig orientering om, hvordan man trækker på erhvervsfremmedlerne overalt i landet. Jeg opfatter det ikke som et udtryk for et behandlersamfund, men et udtryk for en forståelse af, at dette lands erhvervsstruktur er præget af et usædvanlig stort antal meget små virksomheder, der har brug for ligesom en mellemvejledning for at komme frem til de ordninger, vi har. Vi er tidligere blevet kritiseret for, at de var for svært tilgængelige. De er altså blevet nemmere at gå til gennem TI-centrenes eksistens.

Hr. Barsøe-Carnfeldt nærede en vis ængstelse for frivillige finansieringsordninger med ansvarlig lånekapital. Jeg er glad for at kunne sige, at der lige netop er truffet en sådan frivillig finansieringsordningsaftale. Den har regeringen ikke været inddraget i. Den er truffet af Industrirådet, pengeinstitutterne, pensionskasserne og forsikringselskaberne indbyrdes, og det er mit indtryk, at den er truffet ud fra den vurdering, at det er godt at have et sådant apparat. Regeringen kan kun hilse med tilfredshed, at det er lykkedes.

Hr. Erhard Jakobsen havde nogle betragtninger om, at det jo til syvende og sidst ikke er her i huset, men ude i virksomhederne, at tingene lykkes, og det skal jeg meget gerne bekræfte. Det er virksomhederne, deres ledere og deres medarbejdere – de sidste i øvrigt ikke at forglemme; det synes jeg måske somme tider sker, når vi snakker erhvervspolitik – der er hovedpersonerne i en erhvervsudvikling. Men det, jeg sagde før om strukturen til hr. Barsøe-Carnfeldt, gælder jo også over for hr. Erhard Jakobsen. Med den erhvervsstruktur, vi har, er det simpelt hen nødvendigt, at der findes et erhvervsfremmeapparat, som kan tage nogle af de opgaver op, som den lille virksomhed simpelt hen ikke kan tage sig af inden for sit eget arbejdsområde. Den måde, erhvervslivet benytter det på, og den

måde, erhvervslivet lader sig inddrage i ledelsen af det og i fordelingen af midlerne på, viser for mig, at det hidtil har været ordninger, som fungerer, som man har ønsket det.

Jeg skal takke fru Janne Normann for hendes meget positive holdning over for de skatteforslag, som ministeren for skatter og afgifter har markeret i lovkataloget. Jeg skal understrege hendes interesse, som også er min, for støtte til iværksættere og erindre om, at vi – i øvrigt bl.a. på initiativ af det radikale venstre – netop har fået afsat et beløb til iværksætterstøtte, som kontaktudvalget behandler den endelige udmøntning af.

Jeg skal bekræfte, at også jeg deler – det fremgår også af min redegørelse – den opfattelse, at hvor vi kan gøre det administrative lettere for erhvervslivet, uden at det er ledsaget af større skadevirkninger, dér bør vi forsøge, så heller ikke dér er der nogen større uenighed.

Det er denne mangel på uenighed, der opholder hr. Keld Albrechtsen. Han nærer ængstelse for, at vi er ved at slå ind på noget forkert. Jeg er nødt til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at i så fald har jeg gjort det i min redegørelse, der forelå allerede i maj 1981, og som blev genfremsat i oktober 1981, for det, jeg har sagt i dag, også i mine svar, er i nøje overensstemmelse med synspunkterne i min industripolitiske redegørelse. Hvis nogle skulle tilnærme sig den – andre end dem, jeg havde ventet ville gøre det – så må hr. Keld Albrechtsen ikke forlange, at jeg skal være utilfreds med det.

Bare lige for en ordens skyld: det er blevet en vane hos hr. Keld Albrechtsen og hans parti, som dog trods alt har et ret beskedent antal medlemmer dernede bagest i salen, at tale på arbejderbevægelsens vegne. Det tror jeg at meget store dele af den organiserede arbejderbevægelse gerne vil have sig frabedt.

Hr. Arne Bjerregaard sagde det for mig meget væsentlige, at kristeligt folkeparti meget gerne vil gøre en masse ting til fordel for erhvervsudviklingen. Man vil gøre det stilfærdigt, men positivt. Det hilser jeg med glæde. Det tror jeg vi vil vide at udnytte.

Til hr. Askjær Jørgensen skal jeg sige for ikke at blive misforstået, at jeg, som tidligere sagt, påskønner hr. Askjær Jørgensens gode vilje, men det er min opfattelse, at de talstørrelser, hr. Askjær Jørgensen opererer med, de grader af de enkelte virkemidler, hr. Askjær

[Industriministeren]

Jørgensen fremhæver, er aldeles urealistiske, og jeg tror ikke, vi tjener dansk erhvervsliv ved at stille meget urealistiske forslag. En halvering af renten er ikke realistisk, så afhængige som vi er af udlandet, og det er begrænset, uanset hvor godt vi sammen med erhvervslivet kan få det til at gå, hvor stort et antal mennesker der kan meransættes i dansk erhvervsliv.

Hr. Ellemann-Jensen var nu vendt tilbage som ordfører, hvad jeg påskønner, for det var, ligesom om tonen og indholdet nu passede lidt bedre til hinanden. Hr. Svend Heiselberg var ikke rigtig glad for den aggressive tone – sådan lød det i hvert fald for mig. Jeg vil godt pege på et par ting, som skuffer mig lidt i relation til talen om fordomsfrihed i et samarbejde for en bedre erhvervsudvikling. Hr. Ellemann-Jensen brugte et udtryk som »tvangserhvervslov«. Der er jo ingen, der tror på, at hverken jeg eller andre i en socialdemokratisk regering ønsker at sætte dansk erhvervsliv i spændetrøje. Vi har rent faktisk haft regeringsmagten i dette land væsentligt længere end noget andet parti, også væsentligt længere end hr. Ellemann-Jensens, og der er jo ikke sket noget sådant. At det nu pludselig skulle være forelagt som en kendsgerning i går, det ved både hr. Ellemann-Jensen og jeg ikke passer. Det er en overdramatisering, som hører et andet medie til.

Lad mig i øvrigt sige, at jeg kan såmænd godt forstå hr. Ellemann-Jensens betragtninger om, at vi ikke skal stirre os blinde på konkurrenceevneforbedringen. Der er mange sorte skyer. På den anden side har jeg hele tiden haft den opfattelse – som alle andre her i tinget – at det eneste virkelig afgørende for vor fremtidige erhvervssituation er, om vi kan få en stadig bedre konkurrenceevne, og om den kan fastholdes.

Derpå til hr. Dyremose. Jeg skal ikke forlænge diskussionen om, hvem der kom først, ægget eller hønen, kun lige sige, at de synspunkter, jeg har gjort gældende i dag, er indeholdt i en industripolitisk redegørelse, der kom i maj, og de synspunkter, hr. Dyremose hovedsagelig har fremhævet i dag, vil blive indeholdt i et oplæg, hr. Dyremose og hans parti vil komme med om nogle dage. Det siger dog et og andet om tidsintervallerne.

Om K-lånene kan jeg sige, at mig bekendt foreligger der endnu ikke det første årsregnskab fra det særlige finansieringsselskab for

håndværk, det er i hvert fald ikke tilgået mig. Samtidig har vi jo den situation, at K-lånerammen for 1982 er placeret. Det vil sige, at vi har en rimelig tid til at vurdere de synspunkter, som hr. Dyremose, hr. Rahbæk Møller og fru Janne Normann har gjort gældende. Det er klart, at en anden administration af K-lån, en opsplitning af K-lån, vil nødvendiggøre nogle andre direktiver, vil nødvendiggøre nogle andre spilleregler. Det vil formentlig også nødvendiggøre nogle ændringer i finansieringsselskabets opbygning, sådan som det skete i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, da det gik ind i låneformer, der delvis var støttet og stillet til rådighed af det danske samfund. Derfor tror jeg, det er værdifuldt, at vi har den nødvendige tid til at overveje disse ting, og lige så værdifuldt, at vi ikke har lagt os endeligt fast, indtil vi ved, hvordan det er tilrettelagt fra begge sider.

Må jeg sige lidt drillende – det forstod jeg hr. Dyremose satte pris på sådan en fredag over middag – at måske mindede hr. Dyremoses sidste indlæg mig lidt om konen med æggene, for når hr. Dyremose så sig rundt, fandt han efterhånden et betydeligt flertal – men rent faktisk for noget, hr. Dyremose endnu ikke har fremlagt, og som man derfor ikke rigtig kan vide hvad man mener om, når det kommer til stykket.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Det var dog skrækeligt, så sur og fornærmet industriministeren pludselig bliver. Det ligner ham slet ikke. Det må lære os, at vi ikke må holde disse debatter så længe over frokosttid; vi må have en frokostpause forinden. Ministeren reagerede meget surt på, at jeg anvendte udtrykket tvang. Tænk, at nogen kunne mistænke ministeren og hans parti for at ville øve tvang over for erhvervslivet! Jeg er bange for, at ministeren og jeg lægger noget forskelligt i begrebet tvang. Ministeren mener åbenbart, at tvang, det er ikke tvang, når det kun anvendes over for dem, der ikke går frivilligt med til et eller andet, man lægger frem. Det er den model, man har ønsket at anvende i den såkaldte finansieringsreform, og det er jo også det, der ligger i det, arbejdsministeren kom med i går, hvorefter de virksomheder, der ikke frivilligt ville gå

[Ellemann-Jensen]

med til ministerens forslag, skal betale for dem, der går frivilligt med. Hvis ikke det er tvang, så tror jeg, vi skal til i fællesskab at diskutere »Ordbog over det danske sprog«.

Jeg er enig med ministeren i, at det væsentlige nu er, om vi kan få en fortsat konkurrenceevneforbedring, og det glæder mig, at ministeren siger det så klart. Det glæder mig mindre, at der tydeligvis ikke ligger en sådan forbedring i den politik, regeringen hidtil har lagt frem.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Der var to ting i ministerens seneste tale, som det er nødvendigt at kommentere. Ministeren udtrykte, så vidt jeg forstod det, at det først og fremmest er medarbejderne i virksomhederne, det drejer sig om. Heri er jeg helt enig. Jeg mener, det er formuleret i forespørgslen tekst, hvor jeg spørger om, hvilke muligheder man ser for at skaffe beskæftigelse til landets borgere. Deri ligger, at det først og fremmest er virksomhedernes medarbejdere, vi tænker på, for selvfølgelig er det landets borgere, vi skal være politikere for.

Ministeren taler om, at vi er urealistiske med vores talstørrelser, men ministeren har dog ikke bestridt, at der er mere end 300.000 mennesker, der mangler et job. Er det så urealistisk at sige, at det er 300.000, vi skal skaffe job til, bare for at afvikle arbejdsløsheden? Ministeren må også indrømme, at der er sat beskæftigelsesarbejder i gang. Hvis ikke man havde gjort noget – som vi kan kalde kunstigt, eller som vi kan kalde realistisk – så havde der måske været endnu flere. Der er lavet efterlønsordninger, hvorved folk får løn for at gå ud af arbejdsmarkedet, selv om de måske er arbejdsføre. Hvis vi skal tro de socialdemokratiske ministre, så havde arbejdsløsheden været oppe i nærheden af 500.000, hvis ikke man havde gjort forskellige kunstige tiltag af den ene eller den anden art. Tallene er altså ikke urealistiske. Det er muligt, at regeringen finder, det er urealistisk at få problemerne løst.

Det var måske det, der fik hr. Dyremose til at mene, at jeg pludselig havde sænket ambitionsniveauet meget. Jeg nøjedes blot med at konkludere, at hvis vi nåede det i dag, at vi kunne skaffe beskæftigelse for

5.000 eller 10.000 mere, så havde vi dog nået lidt, men selvfølgelig havde vi ikke nået alt.

Jeg synes ikke, det har været spildt, det, vi har gjort her i dag, selv om vi ikke får socialdemokratiet trukket så langt over til os, som vi ønsker. Vi skal fortsætte den kamp, for det er den vej, vi skal. Vi skal have det længst muligt væk fra SF, det er jeg enig i.

Tak for debatten.

Industriministeren (Erling Jensen):

Til hr. Ellemann-Jensen kun dette: jeg finder, at udtrykket tvangserhvervslov er et lidt kedeligt forsøg på at skabe et forhold mellem erhvervsliv og regering, som jeg ville finde var uheldigt. Jeg ved godt, det ikke lykkedes med hensyn til erhvervslivet; det kender jo mig og regeringens medlemmer gennem mange år og ved, at det er urimeligt at have den holdning. Men det er ligesom en skærpelse af tonen i dette ting, som jeg ikke kan lide. Jeg bryder mig ikke om udtrykket, men all right, find et andet, eller lad mig vænne mig til det ved, at det bliver sagt lidt oftere, men så lidt mindre aggressivt, som sagt.

Til hr. Askjær Jørgensen blot dette: lad os nu ikke gå fejl af hinanden. Jeg ved desværre kun alt for godt, at der for nærværende er 318.000 arbejdsløse. Jeg deler den opfattelse, at det er overordentlig vigtigt, at vi i fællesskab gør os umage for, at erhvervslivet – og ikke mindst industrien – får sådanne chancer, at det kan optage en ikke uvæsentlig del af disse ledige inden for selve produktionssektoren. Men jeg har ønsket at slå fast, at det er urealistisk at fortælle erhvervssektoren, at den skal kunne optage alle de ledige. Den skal derimod kunne give forudsætningen for i kraft af sin indtjening og i kraft af sin placering, at alle de ledige kommer i arbejde. Men det er noget helt andet end at sige til den, at den skal beskæftige 500.000 mennesker mere inden for en kort tidshorisont. Det er ikke realistisk, og sådanne antydninger af, hvordan disse problemer kan løses, kan kun forplumre vandene.

Hvis der er lidt god vilje, kan vi forhåbentlig i fællesskab til stadighed skabe en bedre erhvervsudvikling, en bedre konkurrenceevne og ikke mindst en større eksport og på den baggrund bringe nogle flere i arbejde, men også på den baggrund få en så meget bedre situation for økonomi, for betalingsbalance, at det lukker op for en øget

[Industriministeren]

aktivitet i samfundet og dermed en øget beskæftigelse i øvrigt.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ministeren mener ikke, vi kan beskæftige 500.000 nye mennesker her. Jeg skal love, at hver eneste gang ministeren kommer med noget, der blot vil forøge antallet af arbejdspladser med 2.000, så skal vi nok stemme for.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d.d. meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslag nr. L 95).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslag nr. L 95).

Lovforslaget har til formål *dels* at sikre danske statsborgere med bopæl i udlandet en ret til sygehusbehandling her i landet, *dels* at sikre, at der fortsat er samme vilkår for sygehusbehandling på offentlige og private sygehuse.

Danske statsborgere i udlandet har efter den gældende lovgivning *ikke nogen ret* til at blive behandlet på danske sygehuse, bortset fra tilfælde, hvor de bliver akut syge under midlertidigt ophold her. De har dog mulighed for at få sygehusbehandling, hvis en sygekommune skulle være villig til at modtage dem til den såkaldte selvbetaletakst på 300 kr. pr. dag. Men udlændskerne har i de seneste år haft vanskeligheder ved at blive modtaget til sygehusbehandling her i landet,

først og fremmest fordi taksten langt fra dækker omkostningerne ved behandlingen.

Regeringen har derfor anset det for rimeligt, at udlændskere får en *egentlig ret* til behandling her i landet og under særlige omstændigheder en ret til vederlagsfri behandling. Der kan være særdeles gode grunde til, at de pågældende søger en behandling her i landet, uanset at de ikke har bopæl her. Der kan være tale om sprogmæssige forhold eller et utilstrækkeligt sygehusvæsen på bopælsstedet, og ofte vil det også være ud fra et ønske om at være nær pårørende.

Til de udlændskere, der kun for en periode opholder sig i udlandet – det være sig i offentlig eller privat tjeneste eller som uddannelsessøgende – vil det være rimeligt at yde en vederlagsfri behandling her i landet. For øvrige udlændskere, der også får ret til sygehusbehandling her, er det fundet mest rimeligt, at de pågældende dækker de fulde udgifter ved behandlingen, når de trods bopæl i udlandet søger sygehusbehandling her.

Jeg vil dog understrege, at ingen udlændskere skal have ret til sygehusbehandling forud for herboende. De vil få ret til sygehusbehandling på lige fod med andre, der har rettigheder.

Lovforslagets bestemmelser om private sygehuse har bl. a. til formål at lovfæste det i praksis gældende princip, at sygehusbehandling her i landet sker på samme vilkår uanset sygehushenes ejerforhold. Alle sygehuse indgår i et samlet sygehusvæsen, og dette helhedsprincip er det betydningsfuldt at fastholde. Det gælder således også de nuværende private sygehuse samt evt. nyoprettede private sygehuse. Det er derfor bl. a. også foreslået, at det i sygehuslovens § 11 fremhæves, at væsentlige ændringer, herunder begrænsninger, i en amtskommunes benyttelse af private sygehuse skal godkendes af indenrigsministeren.

I betalingsmæssig henseende hviler de nuværende private sygehuses økonomi stort set udelukkende på betaling fra de indlæggende sygekommuner, ofte baseret på egentlige overenskomster for et vist åremål. Dette betyder, at behandlingen er vederlagsfri for den enkelte patient.

Sådan har det været i en årrække, og det er mit bestemte indtryk, at patienterne, de private sygehuse og amtskommunerne anser ordningen for værdifuld, da den sikrer, at